

Hanna Shayan & Simaren Singh

Kahden kulttuurin nuorten kokemukset ja näkemykset kulttuuri-identiteetistään

Kulttuuri-identiteetin muotoutuminen kahden kulttuurin välissä

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Sosionomi (AMK)

Sosiaalialan tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

02.11.2025

Tiivistelmä

Tekijät:	Hanna Shayan & Simaren Singh
Otsikko:	Kahden kulttuurin nuorten kokemukset ja näkemykset kulttuuri-identiteetistään
Sivumäärä:	47 sivua + 5 liitettä
Aika:	02.11.2025
Tutkinto:	Sosionomi (AMK)
Tutkinto-ohjelma:	Sosiaalialan tutkinto-ohjelma
Ohjaajat:	Lehtori Tanja Saariaho Lehtori Jukka Törnroos

Monikulttuurisuus Suomessa on lisääntynyt viime vuosina, mikä tarkoittaa sitä, että yhä useampi nuori kasvaa kahden kulttuurin välissä. Kahden kulttuurin nuorten kulttuuri-identiteetti rakentuu kodin sisä- ja ulkopuolella omaksuttujen arvojen, normien ja tapojen kautta. Tavoitteenamme oli tutkia kahden kulttuurin nuorten kokemuksia ja näkemyksiä kulttuuri-identiteetistään. Kulttuuri-identiteetin kehitykseen liittyy vahvasti ympäristön vastaanottavuus, jolloin rasismilla, multikulturalismilla sekä sosiaalisilla suhteilla on oma osauutensa tässä.

Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena tutkimuksena haastatteleamalla iältään 18-29 vuotiaita kahden kulttuurin nuoria. Haastattelujen pohjalta etsittiin vastauksia kahteen pääkysymykseen: 1) miten kahden kulttuurin nuoret kokevat oman kulttuuri-identiteettinsä Suomessa, ja 2) miten kahden kulttuurin nuoret kokevat vanhempiensa integroitumisen vaikuttaneen omaan integraatioon ja kulttuuri-identiteettinsä kehitykseen. Haastatteluaineisto analysoitiin aineistolähtöisen sisällönanalyysin keinoin.

Tutkimustuloksilla selvitettiin kahden kulttuurin kanssa elämisen vaikutuksia kahden kulttuurin nuoriin eri ikävaiheissa, toimintaympäristöissä sekä sisäisesti, että ulkoisesti. Erilaisista kokemuksista tuotiin esille ongelmakohtia yhteiskunnassamme, joiden myötä kulttuuri-identiteetin vahvuus heikkeni, mutta samanaikaisesti sitä vahvistavia tekijöitä ilmeni.

Johtopäätöksistä todettiin kahden kulttuurin välillä kasvamisessa olevan eri mittaisia vaikutuksia kahden kulttuurin nuorten kulttuuri-identiteetin lisäksi heidän käsitykseensä itsestään. Vaikka jokaisen kokemus oli yksilöllinen, huomaamme opinnäytetyössämme nuorilla olevan yhteisiä kokemuksia riippumatta taustoistaan.

Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Familia ry:n kanssa. Familia ry tekee aktiivista työtä kahden kulttuurin nuorten tukemisen ja neuvonnan eteen. Jaamme Familia ry:n kanssa samoja arvoja kahden kulttuurin perheiden ja nuorten tukemiseen, jonka vuoksi opinnäytetyömme havainnot tukevat heidän toimintaansa.

Avainsanat: Kulttuuri-identiteetti, kaksikulttuurisuus, nuoret

Abstract

Authors: Hanna Shayan & Simaren Singh
Title: Bicultural youths' experiences and views of their cultural identity
Number of Pages: 47 pages + 5 appendices
Date: 02.11.2025

Degree: Bachelor of Social Services
Degree Programme: Social Services
Instructor(s): Tanja Saariaho, Senior Lecturer
Jukka Törnroos, Senior Lecturer

Multiculturalism has increased in Finland in recent years, which means that an increasing number of youths grow up with two cultures. The cultural identity of bicultural youth is formed both inside and outside home through the values, norms and practices they internalize. The purpose of this thesis was to explore how bicultural youth experience and view their cultural identity. Environmental receptiveness plays a key role in the development of youth's cultural identity which is why multiculturalism in Finland, racism and social identity have their own section in the thesis.

The research was conducted by interviewing eight bicultural young people between the ages 18-29. Our interview questions were: 1) how does the bicultural youth experience and view their cultural identity in Finland and 2) how the bicultural youth's family's integration affect the youth's integration and cultural identity. The interviews were analyzed using data-driven content analysis.

The results of the study were used to explore the effects of living between two cultures in different age phases, environments, both internally and externally. By different experiments the answers exposed challenges in our society that weaken cultural identity, but also affirming actions.

The findings of the thesis showed that growing between two cultures has varying impacts on the cultural identity but also on the perception of oneself. Even when the experiences were individual, there were common experiences despite the different backgrounds.

The thesis was conducted in partnership with Familia association. Familia actively works on helping and advising bicultural youth. We share the same values as Familia, which is why this thesis supports their work.

Keywords: Cultural identity, biculturality, youth

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Työelämän yhteistyökumppani Familia ry	2
3	Monikulttuurisuus	3
3.1	Multikulturalismi ja monikulttuurisuus	3
3.2	Kaksikulttuurisuus	4
3.3	Suomalaisen yhteiskunta ja monikulttuurisuus	4
3.3.1	Monikulttuurisuus ja lainsäädäntö	5
3.3.2	Yhdenvertaisuus ja kotoutumislainsäädäntö	5
3.3.3	Monikulttuurisuus koulutuksessa	6
4	Identiteetti	6
4.1	Identiteetti	6
4.2	Kulttuuri-identiteetti	7
4.3	Sosiaalinen identiteetti	8
5	Akkulturaatio	9
5.1	Akkulturaatio ja kulttuurien kohtaaminen	9
5.2	Perheen ja vanhempien rooli kulttuuri-identiteetin kehityksessä	11
6	Rasismi, marginaalisuus ja syrjintä	12
7	Opinnäytetyön toteutus	13
7.1	Opinnäytetyömme kohderyhmä	13
7.2	Tutkimuskysymykset	14
7.3	Tutkimusmenetelmä	15
7.4	Aineiston keruumenetelmä	16
7.5	Aineiston keruu	17
7.6	Aineiston analyysi	18
8	Tulokset	22
8.1	Kulttuuri-identiteetin rakentuminen yksilötasolla	22
8.2	Sosiaalisten suhteiden ja ympäristön vaikutus	24
8.3	Perheen rooli kulttuuri-identiteetin tukemisessa	25
8.4	Yhteiskunnan normit, rakenteet ja paineet	27

8.5	Vanhempien integroituminen	30
9	Johtopäätökset	32
9.1	Kahden kulttuurin nuorten kokemukset kulttuuri-identiteettinsä muodostumisesta	32
9.2	Kahden kulttuurin nuorten näkemykset vanhempien integraation vaikutuksesta omaan integraatioon ja kulttuuri-identiteettiin	34
10	Eettisyys ja luotettavuus	37
10.1	Eettisyys	37
10.2	Luotettavuus	38
11	Pohdinta	40
11.1	Tulosten hyödyntäminen ja kehittämissuositukset	41
11.2	Opinnäytetyöprosessi ja ammatillinen kasvu	42
	Lähteet	44

Liittet

Liite 1. Flyer

Liite 2. Haastattelurunko

Liite 3. Suostumuslomake

Liite 4. Käsitteistö

Liite 5. Informaatiolomake

1 Johdanto

Monikulttuurisuus on yhä vahvemmin osa suomalaisten arkea. Maahanmuuton monikulttuuristen perheiden ja toisen polven maahanmuuttajien myötä yhä useampi lapsi ja nuori kasvaa kahden kulttuurin välissä. Heidän kokemuksensa eroavat kantaväestöön kuuluvien nuorten arjesta ja identiteetin rakentumisesta. Erot voivat liittyä esimerkiksi sosioekonomisiin tai psykososiaalisiin tekijöihin, mutta myös siihen, miten nuoret neuvottelevat paikkaansa kahden kulttuurin rajapinnassa. (Schubert 2013: 64.) Tämän opinnäytetyön tutkimuksen avulla voimme lisätä ymmärrystä kahden kulttuurin kanssa kasvamisen kokemuksista nuorten näkökulmasta ja miten he kokevat monikulttuurisen ympäristön vaikutukset.

Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2023 Suomessa asui noin 500 000 ulkomaan kansalaista ja maahanmuuttajataustaisia henkilöitä jo yli 470 000. Noin joka kymmenes Suomessa asuva lapsi tai nuori on maahanmuuttajataustainen. Suurimmat maahanmuuttajaryhmät tulevat Virossa, Venäjältä, Irakista, Somaliasta ja Afganistanista. Tämä näkyy erityisesti suurissa kaupungeissa, kuten Helsingissä, jossa puhutaan yli sataa eri kieltä ja kaikki maailman suurimmat uskonnot ovat edustettuina. (Tilastokeskus 2023; Saukkonen 2020: 19.)

Monikulttuurinen ympäristö tarjoaa nuorille laajemman maailmankuvan ja monipuolisia kulttuurisia taitoja, mutta voi myös synnyttää jänniteitä ja ristiriitoja. Eri kulttuurien yhteensovittaminen näkyy erityisesti toisessa ja kolmannessa maahanmuuttajasukupolvessa. Osa nuorista pystyy hyödyntämään eri identiteettejä sekä kulttuurisia resursseja, kun taas osa voi kokea jäävänsä ilman tunnustusta sekä vanhemmiltaan että valtauyhteiskunnalta. (Saukkonen 2020: 19–20.) Tämä voi heijastua nuorten hyvinvointiin, osallisuuteen ja tulevaisuudenuskoon.

Aiempi tutkimus on osoittanut, että monikulttuuristen nuorten kokemukset ovat moninaisia. Suomessa esimerkiksi Liebkind & Jasinskaja-Lahti (2000) ovat tuoneet esiin syrjinnän yhteyden nuorten hyvinvointiin, ja Alitolppa-Niitamo (2010) on tarkastellut perheiden akkulturaatiprosesseja. Kansainvälisesti Pollockin ja Van Rekenin (2009) Third Culture Kids –malli kuvaa nuoria, jotka kasvavat usean kulttuurin rajapinnassa. Kuitenkin suomalaisessa kontekstissa on edelleen tarve ymmärtää syvemmin, miten kahden kulttuurin nuoret itse kokevat arjen ja identiteetin rakentumisen.

Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan kahden kulttuurin nuorten kokemuksia arjesta, identiteetin rakentumisesta ja kulttuurien yhteensovittamisesta. Tutkimuksen tavoitteena on lisätä ymmärrystä siitä, millaisia mahdollisuuksia ja haasteita monikulttuurinen ympäristö tarjoaa nuorille ja miten he itse kuvaavat siihen liittyviä kokemuksiaan.

Aihe on yhteiskunnallisesti merkittävä, sillä kahden kulttuurin nuorten hyvinvointi ja osallisuus vaikuttavat sekä yksilötasolla että laajemmin yhteiskunnan yhteenkuuluvuuteen. Ymmärryksen lisääminen heidän kokemuksistaan mahdollistaa paremman tuen tarjoamisen niin koulutuksen, sosiaalipalveluiden kuin perhe-elämän konteksteissa.

Opinnäytetyön rakenne on seuraava: johdannon jälkeen luvussa kolme eteenpäin esitellään tutkimuksen teoreettinen viitekehys, jossa käsitellään identiteettiä, kulttuuri-identiteettiä, sosiaalista identiteettiä, akkulturaatiota sekä rasismia ja syrjinnän merkitystä nuorten kokemuksille. Luvussa seitsemän kuvataan tutkimuksen toteutusta, aineistonkeruumenetelmät ja analyysi. Kahdeksannessa luvussa käsitellään tutkimustulokset, jonka jälkeen yhdeksännessä luvussa johtopäätökset. Lopuksi käsittelemme eettisyyttä ja luotettavuutta kymmenennessä kappaleessa ja viimeisimmässä luvussa pohdintaa opinnäytetyöstä.

2 Työelämän yhteistyökumppani Familia ry

Opinnäytetyön yhteistyökumppanina toimii Familia ry. Familia ry on valtakunnallisesti toimiva ja voittoa tavoittelematon järjestö, joka on perustettu vuonna 1988 tukemaan kaksikulttuurisia perheitä, pareja ja yksilöitä Suomessa. Familia ry tekee tiivistä yhteistyötä sekä kokemusasiantuntijoiden, että eri alojen ammattilaisten kanssa kehittääkseen palveluita ja vaikuttaakseen yhteiskunnalliseen keskusteluun. (Familia ry 2025a.)

Yhdistyksen keskeisinä tavoitteina on kaksikulttuuristen perheiden ja yksilöiden hyvinvoinnin edistäminen, yhteisöllisyyden vahvistaminen sekä kulttuurienvälisen vuorovaikutuksen ja osallisuuden tukeminen. Familia ry tarjoaa monipuolisia palveluita, kuten neuvontaa, vertaistukiryhmiä, tapahtumia sekä koulutuksia. Lisäksi yhdistys julkaisee materiaaleja ja oppaita kaksikulttuurisuuteen liittyvistä aiheista sekä toimii aktiivisesti sosiaalisessa mediassa ja muissa viestintäkanavissa levittääkseen tietoa ja vahvistaakseen moniäänistä keskustelua. (Familia ry 2025a.)

Familia ry:llä on käynnissä Mun Duo-hanke, joka on suunnattu 13–25-vuotiaille kahden kulttuurin nuorille ja nuorille aikuisille, ja sen tavoitteena on tarjota heille tilaa, tukea ja monipuolista toimintaa, joka vahvistaa heidän hyvinvointiaan ja kulttuuri-identiteettiään. Hanke pyrkii lisäämään tietoisuutta kahden kulttuurin nuorten näkökulmista ja tarpeista sekä edistämään heidän osallisuuttaan yhteiskunnassa. (Familia ry 2025b.)

Opinnäytetyömme aiheen esittely Familia ry:n yhteyshenkilölle herätti keskustelua siitä, miten tällaiset tutkimukset voivat tukea palveluiden kehittämistä ja tarjota lisänäyttöä monikulttuuristen nuorten tarpeista. Erityisesti tunnistettiin tarve ymmärtää paremmin kahden kulttuurin nuorten kokemuksia ja heidän kohtaamiaan haasteita suomalaisessa yhteiskunnassa. Jotta nuorten tarpeisiin voidaan vastata tehokkaasti, tarvitaan tutkimukseen perustuvaa tietoa, joka auttaa kehittämään entistä kohdennetumpia tukimuotoja ja palveluja.

Opinnäytetyömme tuottaa osaltaan sellaista kokemuseräistä ja tutkittua tietoa, joka voi auttaa vahvistamaan edellä mainitun hankkeen kaltaisten projektien vaikuttavuutta. Tuloksia voidaan hyödyntää sekä hankkeen kehittämisessä että laajemmassa keskustelussa siitä, millaista tukea monikulttuuriset nuoret tarvitsevat ja miten heidän äänensä voidaan tuoda paremmin esiin.

3 Monikulttuurisuus

3.1 Multikulturalismi ja monikulttuurisuus

Monikulttuurinen (engl. multicultural) toimii adjektiivina ja kuvaa yhteiskuntien sosiaalisia piirteitä sekä hallinnollisia haasteita, joita syntyy, kun eri kulttuuritaustoista tulevat yhteisöt elävät rinnakkain. Monikulttuurisissa yhteiskunnissa pyritään luomaan yhteistä elämää ja yhteenkuuluvuutta samalla, kun eri ryhmät säilyttävät omia kulttuurisia erityispiirteitään. Tällaiset yhteiskunnat ovat kulttuurisesti heterogeenisiä, eikä monikulttuurisuus ilmene vain yhdellä tavalla, vaan sillä on useita erilaisia muotoja ja ilmene-
mismekanismeja. (Hall 2000: 155–156.)

Multikulturalismista puhuttaessa voidaan ajatella puhuvamme yhteiskunnasta, joka vaalii maahanmuuttajien oikeutta säilyttää oman kulttuuri-identiteettinsä. Saukkonen sanoittaa multikulturalismin alkuperämaan kielen, kulttuurin ja identiteetin säilyttämisenä samanaikaisesti integraation tapahtuessa. (Saukkonen 2020: 11.)

Monikulttuurisuus (engl. multiculturalism) puolestaan toimii substantiivin tavoin, joka viittaa strategioihin ja menettelytapoihin, joilla pyritään hallitsemaan ja käsittelemään kulttuurisen moninaisuuden mukanaan tuomia yhteiskunnallisia kysymyksiä. Se ymmärretään usein yksikössä esiintyvänä filosofiana tai oppina, joka tukee monikulttuurisia ratkaisuja ja lähestymistapoja. (Hall 2000: 155–156.)

Monikulttuurisuuden merkitys vaihtelee kontekstista riippuen, eikä se aina liity suoraanaisesti kulttuuriin. (Saukkonen 2020: 64). Tässä opinnäytetyössä monikulttuurisuudella tarkoitetaan yhteiskuntaa, jossa eri kieliä puhutaan, harjoitetaan erilaisia uskontoja ja toimitaan erilaisten arvojen, perinteiden ja tapojen mukaan. Se kattaa myös erilaiset käsitykset hyvästä elämästä sekä moninaiset identiteetit ja etniset taustat. (Saukkonen 2020: 61.)

3.2 Kaksikulttuurisuus

Familia ry määrittelee kahden kulttuurin perheet tarkoittaen perheitä, joissa molemmat vanhemmat ovat syntyneet eri maissa. Näin tuoden perheeseen kahta eri kulttuuria. (Familia ry 2025a.) Kahden kulttuurin perheiden lapset ovat siten kahden kulttuurin lapsia.

Tässä opinnäytetyössä kaksikulttuurisuudella tarkoitetaan nuoria, jotka elävät kahden kulttuurin välissä omaksuen sekä suomalaisen valtakulttuurin että vanhemman tai vanhempiensa kulttuuritaustan. Väestöliitto määrittelee kaksikulttuurisuuden niin, että toinen vanhemmista on syntynyt ja kasvanut eri maassa kuin toinen. (Väestöliitto verkkojulkaisu 2021.) Lisäksi tässä opinnäytetyössä kaksikulttuurisuuden tarkasteluun sisällytetään myös nuoret, joiden molemmat vanhemmat ovat syntyneet muualla kuin Suomessa.

3.3 Suomalaisen yhteiskunta ja monikulttuurisuus

Suomen historiaan on aina kuulunut moninaisuutta. Väestö on koostunut eri yhteiskuntaluokista, kuten eliitistä ja työväestä, sekä erilaisista etnisistä ryhmistä, joihin ovat kuuluneet niin alkuperäiskansat kuin maahan muuttaneetkin. (Saukkonen 2013: 14.)

3.3.1 Monikulttuurisuus ja lainsäädäntö

Suomea voidaan pitää multikulturalistisena maana sen lainsäädännön ja poliittisten periaatteiden perusteella. Valtiolla on velvollisuus tukea historiallisia vähemmistöjä, alkuperäiskansoja sekä maahanmuuttajien kieltä, kulttuuria ja identiteettiä. (Saukkonen 2013: 125.)

Perustuslain 17 § turvaa jokaiselle oikeuden omaan kieleen ja kulttuuriin. Vaikka säännös viittaa virallisiin kieliin, kuten suomeen ja ruotsiin, sen tulkinta on laajentunut koskemaan myös vähemmistöjen kielellisiä ja kulttuurisia oikeuksia. (Saukkonen 2020: 61.) Lisäksi kansainväliset sopimukset, kuten YK:n ihmisoikeussopimukset, velvoittavat turvaamaan vähemmistöjen oikeuden omaan kulttuuriin, kieleen ja uskontoon (Saukkonen 2013: 122–123).

3.3.2 Yhdenvertaisuus ja kotoutumislainsäädäntö

Vuoden 1995 perusoikeusuudistus laajensi yhdenvertaisuutta koskevat periaatteet koskemaan kaikkia Suomessa asuvia. Yhdenvertaisuuslaki (21/2004) kieltää syrjinnän muun muassa alkuperän, kansalaisuuden, kielen ja uskonnon ja vakaumuksen perusteella. (Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014.)

Vuoden 2025 alussa voimaan astunut uusi kotoutumislaki (681/2023) painottaa maahanmuuttajien kotoutumista, osallisuutta, hyvinvointia ja työllisyyttä (Kotoutumislaki 681/2023). Myös koulutus- ja kulttuuripolitiikassa monikulttuurisuus on määritelty arvopohjaan kuuluvaksi. Termin ”kotoutuminen” käyttö korvaa sulauttamiseen liitetyt mielikuvat, mutta käytännössä painotus on yhä yksisuuntaisessa prosessissa, jossa kielen oppiminen ja valtakulttuuriin sopeutuminen korostuvat. (Saukkonen 2013: 66.)

Käytännössä vähemmistöjen kielen ja kulttuurin tukeminen jää usein maahanmuuttajajärjestöjen vastuulle. Vaikka virallisissa strategioissa painotetaan monikulttuurisuutta, Saukkosen mukaan Suomessa ei ole todellista valmiutta tukea sitä kattavasti. (Saukkonen 2020: 62.)

3.3.3 Monikulttuurisuus koulutuksessa

Koulutusjärjestelmällä on keskeinen rooli integraatiossa. Joissakin kouluissa tarjotaan oman äidinkielen opetusta ja huomioidaan kulttuurisia erityispiirteitä, mutta toteutus riippuu pitkälti kunnista ja opettajista. (Saukkonen 2013: 129–130.) Vuonna 2010 valtio myönsi lisärahoitusta oman äidinkielen opetukseen, mutta opetuksen järjestäminen ei ole kunnille velvoittavaa ja opettajapula rajoittaa mahdollisuuksia. (Saukkonen 2013: 130–132.)

Holmin ja Londenin (2010) analyysin mukaan maahanmuuttajataustaisia oppilaita ohjataan arvostamaan monikulttuurista Suomea, mutta valtaväestön oppilaille vastaavia odotuksia ei aseteta. (Saukkonen 2013: 141–142). Tämä paljastaa ristiriidan: vaikka monikulttuurisuutta tuetaan periaatteissa, käytännön toteutus painottuu edelleen maahanmuuttajien sopeuttamiseen. (Saukkonen 2013: 138.) Saukkosen mukaan suomalaisen multikulturalismin taustalla onkin sulauttava lähestymistapa, jossa oman kielen ja kulttuurin merkitys vähenee sitä mukaa, kun yksilö sopeutuu valtakulttuuriin. (Saukkonen 2013: 139.)

4 Identiteetti

4.1 Identiteetti

Identiteetti on jatkuvasti muuttuva ja moniulotteinen prosessi. Se rakentuu elämäkokemusten, sosiaalisten suhteiden sekä kulttuuristen arvojen ja perinteiden vuorovaikutuksessa. Identiteetti ei ole pysyvä tila, vaan dynaaminen kokonaisuus, joka muokkautuu eri elämäntilanteiden ja kontekstien mukaan. (Saastamoinen 2006: 170-173.)

Identiteetin muodostumista on tutkittu laajasti eri tieteenaloilla. Yksi merkittävimmistä teorioista on Erik H. Eriksonin (1950) psykososiaalinen kehitysteoria. Tämän opinnäytetyön kannalta keskeisin on nuoruusikä, jota Erikson pitää identiteetin rakentumisen kriittisimpänä vaiheena. Nuori etsii minuuttaan kokeilemalla erilaisia rooleja sekä pelaamalla itseään vanhempien ja ympäristön arvoihin ja malleihin. Sisäisten voimien vahvistuminen ja yksilöllisyyden tunteen kasvu johtavat tarpeeseen määrillä, kuka on ja mihin kuuluu. (Dunderfelt 2011: 237.)

Erik H. Eriksonin mukaan identiteetin kehitys tapahtuu vuorovaikutuksessa ja vastavuoroisuudessa muiden kanssa. Nuorelle vertaisryhmien tunnustus ja hyväksyntä ovat erityisen tärkeitä. Vertaisryhminä voivat toimia ystävät, luokkakaverit, harrastusryhmät ja työyhteisöt. (Erikson 1950: 52.) Mäki-Kulmala korostaa, että nuoruuden ydintehtävä on saavuttaa minäidentiteetti ja päihittää roolihajaannus, vaikka identiteetin kehitys jatkuu koko elämänkaaren ajan (Mäki-Kulmala 2015: 141).

Identiteetin rakentuminen ei kuitenkaan ole kivuton prosessi. Eriksonin mukaan epävarmuus ja roolihajaannus voivat olla välttämättömiä, sillä kriisien ja ristiriitojen kautta yksilö syventää identiteettiään. Yhteisön normien haastaminen on osa tätä prosessia: ilman nuoruuden kyseenalaistamista ei myöskään vanhoja ajattelumalleja voida uudistaa. (Dunderfelt 2011: 237.)

Tutkimuskysymysten näkökulmasta tämä teoreettinen viitekehys selittää, miksi nuoruusikä on kahden kulttuurin nuorille erityisen herkkä vaihe identiteetin rakentumisessa.

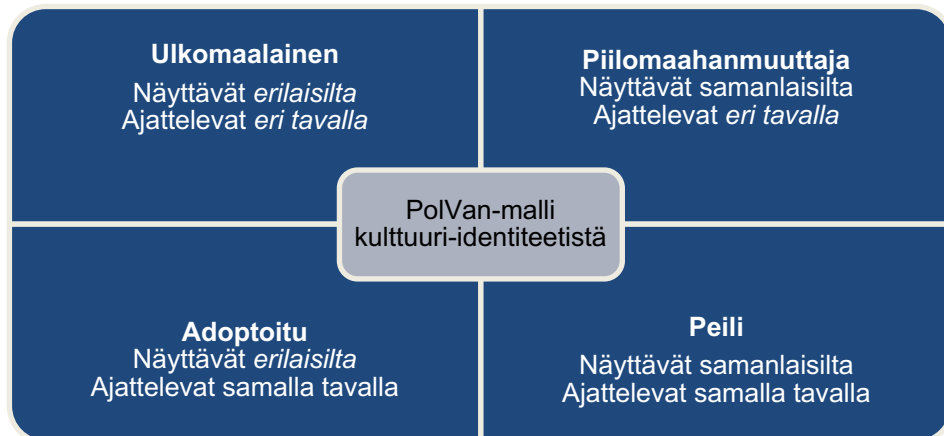
4.2 Kulttuuri-identiteetti

Kulttuurin käsitettä ei ole yksiselitteisesti määritelty. Allardt (1993) kuvaa kulttuurin inhimilliseksi toiminnaksi, joka välittyy ihmiseltä toiselle symbolien, kuten kielen, tapojen, uskomusten ja lakien kautta. Kulttuuri sisältää myös toiminnan sosiaalisen merkityksen eli sen, miten kokemuksia jaetaan ja tulkitaan yhteisössä. (Allardt 1993: 56.)

Kulttuuri-identiteetti on yksilön kokemus kuulumisesta tiettyyn kulttuuriseen ryhmään ja ymmärrys omasta asemastaan suhteessa ympäröivään kulttuuriin. Hallin (1990) mukaan kulttuuri-identiteetti ei ole pysyvä, vaan jatkuvasti muotoutuva prosessi, joka rakentuu henkilökohtaisten kokemusten, kertomusten ja sosiaalisen vuorovaikutuksen kautta. (Hall 1990; 1999: 227.)

Pollockin ja Van Rekenin (2009) kolmannen kulttuurin malli kuvaa erityisesti niitä nuoria, jotka kasvavat useamman kulttuurin vaikutuspiirissä. Näissä tilanteissa identiteetti ei nojaa yhteen kulttuuriin, vaan muodostuu useiden elementtien yhdistelmästä. Tästä syntyy ”kolmas kulttuuri”, jossa yksilö yhdistelee kokemuksistaan merkityksellisiä piirteitä. Jatkuvat kulttuurisiirtymät voivat kuitenkin johtaa epävarmuuteen kuulumisen kokemuksesta ja vaikeuttaa selkeän identiteetin muodostumista. (Pollock & Van Reken 2009: 54-55.)

Pollockin ja Van Rekenin (2009) kulttuuri-identiteetin mallissa identiteetti rakentuu suhteessa valtakulttuuriin kahden ulottuvuuden kautta: ulkonäön ja maailmankuvan eli kulttuuristen ajattelurapojen perusteella (kuvio 1). Mallin mukaan yksilöt voidaan jäsentää neljään kategoriaan, riippuen siitä, kuinka heidän ulkoinen olemuksensa ja ajattelumaailmansa suhteutuvat ympäröivään valtakulttuuriin. Peili on valtaväestöön kuuluva henkilö, joka on aina asunut synnyinmaassaan. Hän näyttää ja ajattelee samalla tavalla kuin ympärillään oleva yhteisö. Adoptoitu henkilö ajattelee kuten valtaväestö, mutta hänen ulkoinen olemuksensa poikkeaa siitä. Piilomaahanmuuttaja puolestaan näyttää valtakulttuurin edustajalta, mutta hänen maailmankuvansa eroaa. Ulkomaalainen eroaa sekä ulkonäöltään että maailmankuvaltaan valtaväestöstä. (Pollock & Van Reken 2009: 55.)

Kuvio 1. PoIVan-malli kulttuuri-identiteetistä (Pollock & Van Reken 2009, 55)

4.3 Sosiaalinen identiteetti

Sosiaalinen identiteetti rakentuu ryhmänjäsenyyksien kautta. Ryhmät tarjoavat yksilölle perustan sosiaaliselle identiteetille ja vaikuttavat siihen, miten hän näkee itsensä suhteessa muihin. (Kangas 2024: 226.) Tajfelin & Turnerin (1982) sosiaalisen identiteetin teoria on keskeinen tämän ilmiön ymmärtämisessä. He määrittelevät sosiaaliset ryhmät joukkoina, joissa jäsenet tunnistavat ja määrittelevät itsensä osaksi ryhmää. Ryhmän muodostumiseen liittyy sekä sisäinen vuorovaikutus, että ulkoinen erottelu suhteessa muihin. (Tajfel & Turner 2004: 283.)

Sosiaalisen identiteetin kautta yksilö näkee itsensä osana ryhmää ja muodostaa minäkuvaansa vertailemalla omaa ryhmäänsä muihin. Tämä voi synnyttää kokemuksia oman ryhmän paremmuudesta tai heikkoudesta suhteessa muihin. Nortion, Pettersonin

ja Varjosen mukaan yksilön käyttäytymistä muovaavat voimakkaasti ne ryhmät, joihin hän samaistuu. (Nortio & Petterson & Varjone 2024: 164.)

Sosiaalinen identiteetti rakentuu dikotomiassa ”me” vastaan ”he”, kun taas henkilökohtainen identiteetti perustuu erotteluun ”minä” suhteessa ”muihin”. Tässä suhteessa minäkäsityksen ja identiteetin käsitteet ovat osittain päällekkäisiä, sillä molempia voidaan tarkastella sekä yksilöllisten piirteiden että sosiaalisten ryhmäjäsenyyksien kautta. (Kangas 2024: 227.) Tajfelin ja Turnerin (1982) mukaan ihmiset pyrkivät ylläpitämään positiivista sosiaalista identiteettiä. Jos ryhmään kuulumisen ei tue tätä, yksilö voi pyrkiä liittymään uuteen ryhmään tai muokkaamaan vanhan ryhmän arvoja. (Tajfel & Turner 2004: 284.)

5 Akkulturaatio

5.1 Akkulturaatio ja kulttuurien kohtaaminen

Akkulturaatio on prosessi, jossa yksilö tai ryhmä omaksuu uuden kulttuurin piirteitä, kun säilyttäen samalla (tai menettäen) oman alkuperäiskulttuurinsa elementtejä. John Berry (1997) akkulturaationmalli on yksi keskeisimmistä teorioista, joka kuvaa maahanmuuttajataustaisten yksilöiden ja ryhmien sopeutumista uuteen kulttuuriympäristöön. Malli perustuu kahteen ulottuvuuteen: Kuinka paljon yksilö haluaa säilyttää oman kulttuurinsa?

Kuinka paljon yksilö on valmis omaksumaan uuden kulttuurin?

Näiden ulottuvuuksien perusteella Berry jakaa akkulturaation neljään strategiaan eli integraatio, assimilaatio, separaatio ja marginalisaatio (Berry 1997: 9–10.)

Integraatio tapahtuu, kun yksilö tai ryhmä säilyttää oman kulttuurinsa, mutta omaksuu samalla uuden kulttuurin keskeisiä piirteitä ja osallistuu aktiivisesti valtakuntaan. Integraatio mahdollistaa monikulttuurisen identiteetin rakentumisen, jossa kulttuurit voivat täydentää toisiaan. Se on helpompi saavuttaa yhteiskunnissa, joissa monikulttuurisuutta arvostetaan ja syrjinnän sijaan korostetaan positiivista kulttuurien vuorovaikutusta. (Berry 1997: 10–11.) Tutkimusten mukaan integraatio tukee parhaiten hyvinvointia, sillä se vahvistaa sekä kulttuuri-identiteettiä että sosiaalista osallisuutta. (Berry & Kalin 1995: 310–312.)

Assimilaatiossa yksilö luopuu omasta kulttuuristaan ja omaksuu valtakulttuurin normit, arvot ja käytännöt. Assimilaatiota suositaan usein yhteiskunnissa, joissa monikulttuurisuutta ei arvosteta yhtä paljon kuin homogeenisuutta. (Berry 1997: 9–10.) Se voi johtaa juurettomuuteen: yksilö menettää yhteyden alkuperäiskulttuuriinsa, muttei tunne täysin kuuluvansa uuteenkaan. Assimilaatio voi tapahtua vapaaehtoisesti, mutta myös yhteiskunnan painostuksen tuloksena, kuten sulauttamispolitiikassa. (Berry ym. 1997.)

Separaatio tarkoittaa, että yksilö pitäytyy omassa kulttuurissaan eikä pyri omaksumaan valtakulttuuria tai olemaan tekemisissä sen kanssa (Berry 199: 9–10). Se voi syntyä, jos valtakulttuurin arvot koetaan ristiriitaisiksi omien arvojen kanssa. Vaikka separaatio voi vahvistaa ryhmän sisäistä koheesiota, se saattaa johtaa sosiaaliseen eristäytymiseen ja syrjäytymiseen. (Bourhis ym. 2009: 375.)

Marginalisaatio on tila, jossa yksilö ei koe kuuluvansa omaan kulttuuriinsa eikä valtakulttuuriin. Tämä voi johtua esimerkiksi syrjinnästä, rasismien kokemuksista tai yhteisön hylkäämisestä. Marginalisaatio on hyvinvoinnin kannalta haitallisin strategia, sillä se voi aiheuttaa identiteettipävarmuutta, psykologista stressiä ja syrjäytymistä. (Berry 1997: 25; Bourhis ym. 2009: 460.)

Ku-

vio 1. Berryn (1980) akkulturaatiomalli

5.2 Perheen ja vanhempien rooli kulttuuri-identiteetin kehityksessä

Akkulturaatiota on tutkittu paljon yksilötasolla, mutta perheen sisäinen akkulturaatio vaikuttaa yhtä voimakkaasti yksilön identiteettiin ja hyvinvointiin. Prosessi muokkaa perheen vuorovaikutusta, kasvatustapoja ja jäsenten välistä dynamiikkaa. Perhe voi toimia tukena sopeutumisessa, mutta erilaiset akkulturaatio-orientaatiot saattavat myös aiheuttaa ristiriitoja. (Alitolppa-Niitamo 2010: 46.)

Qinin (2008) tutkimus *Doing well Vs. Feeling Well* osoittaa, että vanhempien oma akkulturaatioprosessi vaikuttaa heidän vanhemmuuteensa ja suhteeseensa lapseen. Vanhempien joustavuus ja sopeutumiskyky edistävät hyvää vuorovaikutusta, kun taas kontrolloiva tai joustamaton vanhemmuus lisää sukupolvien välisiä ristiriitoja ja syventää akkulturaatiokuilua. Nuoret kokevat enemmän ahdistusta perheissä, joissa keskustelut muuttuvat valtataisteluiksi, kuin perheissä, joissa heidän mielipiteitään arvostetaan. (Qin 2008: 30.)

Alitolppa-Niitamon mukaan lasten ja nuorten kautta tapahtuvat muutokset muokkaavat usein maahanmuuttajaperheiden arvoja nopeammin kuin aikuisten omat asenteet. Tämä voi johtaa sukupolvien välisiin jännitteisiin, erityisesti jos vanhemmat kokevat uuden ympäristön uhkaavana. (Alitolppa-Niitamo 2010: 47).

Kağıtçibaşı (1996) mukaan yhteisöllisille kulttuureille tyypillistä on vahva perheside, lojaalisuus ja mukautuvaisuus. Niissä odotetaan usein, että lapset asuvat pitkään kotona, avioituvat suvun sisällä ja asettavat yhteisön tarpeet omien edelle. (Alitolppa-Niitamo 2010: 49.) Tämä voi olla ristiriidassa yksilökeskeisempien yhteiskuntien arvojen kanssa ja aiheuttaa jännitteitä vanhempien ja lasten välille.

Tutkimusten mukaan maahanmuuttajanuoret akkulturoituvat usein vanhempiaan nopeammin, mikä voi synnyttää perheeseen arvoriistiriitoja (Birman 2006; Alitolppa-Niitamo 2010: 52.) Qin (2008) havaitsi Kiinasta Yhdysvaltoihin muuttaneissa perheissä, että konfliktit liittyivät usein rahankäyttöön, seurusteluun ja pukeutumiseen. Kwakin (2003) mukaan konflikteja syntyy vähemmän, jos ympäröivä yhteisö tukee perheen kulttuuria. Sen sijaan vanhempien kokema uhka voi johtaa alkuperäiskulttuurin korostamiseen ja lisätä perhekonflikteja. (Bravo & Lönnback 1997; Alitolppa-Niitamo 2010: 60.)

Maahanmuuttajaperheissä nuoret saattavat joutua ottamaan vastuuta, joka normaalisti kuuluisi vanhemmille. He voivat toimia tulkkeina ja ”kulttuurisiltoina” vanhempien ja ympäröivän yhteiskunnan välillä. Tämä roolien kääntyminen voi olla raskasta ja voi heikentää vanhempien auktoriteettia nuorten silmissä. (Alitolppa-Niitamo 2010: 59.)

6 Rasismi, marginaalisuus ja syrjintä

Rasismi on sosiaalinen käytäntö, jossa ihmisryhmiä luokitellaan ruumiillisten tunto-merkkien, kuten ihonvärin perusteella. Näistä fyysistä piirteistä tulee merkityksellisiä symboleja, joilla oikeutetaan sosiaalisia ja taloudellisia eroja. Käytännössä rasismi voi ilmetä esimerkiksi rotusyrjintänä, jossa yksilö saa epäoikeudenmukaista kohtelua etnisen taustansa vuoksi. (Hall 1989: 35.)

Rasismia voidaan tarkastella yksilöön tai ryhmään kohdistuvana. Yksilöön kohdistuva rasismi näkyy arjen tilanteisessa, joissa henkilö joutuu eriarvoiseen asemaan ihonvärensä tai taustansa vuoksi. Ryhmään kohdistuva rasismi taas suuntautuu kollektiivisesti koko ryhmään ja ilmenee esimerkiksi kielteisenä puheena tai uhkakuvien luomisena. (Sinokki 2017: 180–181.)

Rasismi voi olla sekä yksilöllistä toimintaa että rakenteellista ilmiötä, joka näkyy työelämässä, koulutuksessa ja palvelujärjestelmissä. Suomen rikoslaki (39/1889: 11:10§) kieltää kiihottamisen kansaryhmää vastaan, mikä heijastaa yhteiskunnan pyrkimystä suojata yhdenvertaisuutta ja torjua vihapuhetta.

Syrjintäkokemuksilla on merkittävä vaikutus nuoriin. Ne lisäävät stressioireita, heikentävät itsetuntoa ja vähentävät elämäntyytyväisyyttä. (Liebkind & Jasinskaja-Lahti 2000: 119.) Identiteetin rakentumisen näkökulmasta rasismi voi vahvistaa ulkopuolisuuden tunnetta ja vaikeuttaa kulttuuri-identiteetin ja sosiaalisen identiteetin yhdistämistä valtayhteiskuntaan.

Marginaalisuudella tarkoitetaan asemaa, jossa yksilö tai ryhmän pääsy resursseihin on rajoitettua. Se voi koskea sekä fyysistä että sosiaalista asemaa. Marginaalisuus ei kuitenkaan ole pysyvä tila, vaan sen rajat joustavat ja voivat muuttua elämäntilanteiden mukaan. (Kuronen 2022: 60; Jokinen & Raitakari & Ranta 2022: 11–12.)

Maahanmuuttajataustaiset nuoret voivat kokea marginaalisuutta erityisesti syrjinnän kautta. Oikeusministeriön tietoraportin mukaan Suomessa yleisimpiä syrjinnän syitä ovat romanitausta sekä ihonväri (Mannila 2024: 15). Syrjintä vaikuttaa paitsi arkeen myös työnhakuun, jossa etninen tausta voi rajoittaa mahdollisuuksia pätevyydestä riippumatta (Mannila 2024: 18).

Vuoden 2020-2023 aikana maahanmuuttajataustaiset kokivat häirintää selvästi useammin kuin valtaväestö: esimerkiksi arabiankielisistä 60-62 % oli kohdannut nimittelyä, loukkaavia eleitä tai tuijotusta julkisilla paikoilla. (Mannila 2024: 31.) Nämä kokemukset heijastuvat nuorten identiteettiin, hyvinvointiin ja tulevaisuudenuskoon, sillä syrjinnän kohteeksi joutuminen voi horjuttaa kokemusta kuulumisesta yhteiskuntaan (Mannila 2024: 32–33).

7 Opinnäytetyön toteutus

7.1 Opinnäytetyömme kohderyhmä

Tämän opinnäytetyön kohderyhmänä on 18–29-vuotiaat kahden kulttuurin nuoret ja toisen polven maahanmuuttajanuoret, jotka ovat syntyneet ja kasvaneet Suomessa. Kohderyhmä muotoutui yhteistyössä työelämän yhteistyökumppanimme Familia ry:n kanssa, joka toimii kahden kulttuurin perheiden järjestönä. Keskustelimme yhdessä siitä, että kohderyhmän laajentaminen myös toisen polven maahanmuuttajiin on perusteltua, sillä molemmat ryhmät jakavat useita yhdistäviä piirteitä. Tämä mahdollistaa sen, että voimme tarkastella syvällisemmin, miten perhetausta ja ympäristö vaikuttavat nuorten kulttuuri-identiteettiin ja sopeutumiseen suomalaisessa yhteiskunnassa. Lisäksi nuorisolain (1285/2016) § 3 määrittelee nuoreksi henkilön, joka on alle 29-vuotias, ja tämä lainsäädännöllinen määritelmä tukee tutkimuksemme kohderyhmän ikäluokan valintaa, sillä se kattaa nuoret aikuiset, jotka ovat erityisesti elämänsä siirtymävaiheessa ja voivat kokea kulttuurisen identiteettinsä ja ympäristön odotukset merkityksellisinä. Nuoruus ja varhaisaikuisuus ovat elämänvaiheita, joissa tehdään merkittäviä päätöksiä, jotka vaikuttavat pitkälle tulevaisuuteen. Tänä aikana nuoret pohtivat urapolkujaan, tekevät koulutusvalintoja, hankkivat ensimmäisiä työkokemuksia, itsenäistyvät, valmistuvat opinnoistaan ja siirtyvät työelämään. Moni myös aloittaa parisuhteen, asettuu aloilleen ja perustaa perheen. (Määttä & Westerback 2022: 25.)

Kahden kulttuurin nuorilla ja toisen polven maahanmuuttajanuorilla on yhteistä se, että he ovat eläneet ja kasvaneet kahden tai useamman kulttuurin vaikutuksessa. Usein tämä näkyy arjessa esimerkiksi siinä, että he ovat oppineet kotoa useampia kieliä ja omaksuneet perheensä kulttuurisia tapoja, mutta samalla käyneet läpi suomalaisen koulutusjärjestelmän ja eläneet suomaisten yhteiskunnallisten normien mukaisesti. Toisinaan tämä voi synnyttää tasapainottelua eri kulttuurien välillä ja vaikuttaa siihen, millaiseksi oma kulttuuri-identiteetti muotoutuu.

Perheen rooli on tässä yhteydessä keskeinen. Vanhempien kokemukset integraatiosta ja heidän tapansa välittää kulttuurisia arvoja voivat vaikuttaa nuoren kokemuksiin, oli kyseessä sitten perhe, jossa toinen vanhemmista on suomalainen ja toinen ulkomaalaistaustainen, tai perhe, jossa molemmat vanhemmat ovat muuttaneet Suomeen. On kiinnostavaa tarkastella, eroavatko nuorten kokemukset riippuen siitä, kuinka vahvasti heidän perheensä on säilyttänyt syntyperäisen kulttuurinsa tapoja ja kuinka he ovat tasapainottaneet niitä suomalaisten normien kanssa.

Näiden nuorten kokemukset ovat merkityksellisiä, sillä he tasapainoilevat usein suomalaisen kulttuurin ja perheensä kulttuuristen taustojen välillä. Heidän näkemyksensä voivat heijastaa sekä yhteiskunnan kulttuurisesti sensitiivisiä piirteitä, että siihen liittyviä haasteita, kuten syrjintää tai ulkopuolisuuden tunnetta. Kahden kulttuurin nuoret ovat avainasemassa monikulttuurisen Suomen tulevaisuuden rakentamisessa, joten heidän kokemustensa ja identiteettinsä ymmärtäminen voi auttaa luomaan inklusiivisempaa ja oikeudenmukaisempaa yhteiskuntaa. Tämä tekee heidän tarinoistaan tärkeän tutkimuskohteen opinnäytetyöllemme.

7.2 Tutkimuskysymykset

Tutkimuksen tavoitteena on tutkia kahden kulttuurin välissä kasvaneiden nuorten aikuisten kokemuksia ja näkemyksiä kulttuuri-identiteettinsä kehityksestä suomalaisessa yhteiskunnassa, jossa valtakulttuurina toimii suomalainen kulttuuri. Tutkimuksessamme oli kaksi pääkysymystä, joista toinen suuntaa kulttuuri-identiteetin kehitykseen ja toinen integraation vaikutukseen. Haastattelurunkoa kehitettäessä otimme huomioon tutkitun tiedon, jonka myötä osasimme suunnitella apukysymyksiä.

1. Miten kahden kulttuurin nuoret kokevat kulttuuri-identiteettinsä Suomessa?

2. Miten kahden kulttuurin nuoret kokevat vanhempiensa integroitumisen vaikuttaneen omaan integraatioon ja kulttuuri-identiteettinsä kehitykseen?

Ensimmäinen pääkysymys vastaa tutkimuskysymykseemme: Miten kahden kulttuurin nuoret kokevat ja näkevät kulttuuri-identiteettinsä Suomessa. Tarkastelussa on se, mitkä tekijät vaikuttavat ja miten ne vaikuttavat nuoren kulttuuri-identiteetin kehittymiseen, muovautumiseen ja näkemukseen. Ensimmäiseen pääkysymykseen päädyimme Erik H. Eriksonin psykososiaalisen kehitysteorian sekä Tajfel & Turnerin sosiaalisen identiteetti teorian myötä. Erik H. Erikson käsittelee identiteetin kehityksen olevan yksilöllinen prosessi, johon vaikuttaa kuitenkin ympärillä olevat tekijät. Tämän myötä koimme kysymyksemme avoimuuden olevan hyvä tapa lähestyä aihetta. Lisäksi Tajfelin & Turnerin sosiaalisen identiteetin teoria tukee näkemystä ympäristön vaikutuksesta kulttuuri-identiteetin kehitykseen.

Toinen pääkysymys suuntasi enemmän nuorten kokemukseen vanhempiensa tai toisen vanhempansa integraatiosta Suomalaiseen yhteiskuntaan ja kulttuuriin. Lapsen ja nuoren kasvuympäristöllä ja sosiaalisilla suhteilla on tekemistä kulttuuri-identiteetin, minä käsityksen ja maailmankatsomuksen kanssa, joten näimme aiheen relevantiksi. Tämä pääkysymys kehittyi Berryn (1997) assimilaatiomallin mukaan. Ihmisen integraatio uuteen kulttuuriin vaikuttaa tämän toimintaan. Vanhempien toiminta ja etenkin kasvatustyyli ja ympäröivä kulttuuri vaikuttavat nuoren lapsuuteen ja kasvatukseen. Täten vanhempien integraatiolla on vaikutusta nuoren kokemukseen ympäröivästä maailmasta, kulttuureista, identiteetistä ja kulttuuri-identiteetistään. Kulttuuri kehittyy sekä perheen sisäisistä, että ulkoisista vaikutteista. (Ensi- ja turvakotien liitto.)

7.3 Tutkimusmenetelmä

Opinnäytetyössämme tutkimusmenetelmänä käytämme laadullisen tutkimuksen menetelmää. Laadullisen tutkimuksen keskeisenä tavoitteena on ymmärtää tutkittavaa ilmiötä tutkimuksen kohteena olevien henkilöiden näkökulmasta. Tämä tarkoittaa kiinnostusta siihen, miten ihmiset kokevat, ajattelevat ja tuntevat tarkasteltavan ilmiön sekä millaisia merkityksiä he sille antavat. (Puusa & Juuti 2020: 9.) Tutkimuksen kokonaisuutta voikin lähestyä perustavanlaatuisen kysymyksen kautta ”Miten minä voin ymmärtää toista?” (Tuomi & Sarajärvi 2018: 76.) Laadullisessa lähestymistavassa pyritään ilmiön monipuoliseen kuvaamiseen, ymmärtämiseen ja tulkintaan. Tavoitteena ei ole

yleistettävyys, vaan syvälinen ymmärrys ilmiöstä sen omassa kontekstissaan. (Kananen 2017: 35.) Ottaen huomioon, että tutkimuksen tavoitteena on selvittää kokemuksia ja näkemyksiä, kyseinen tutkimusmenetelmä sopii tutkimukseemme parhaiten. Tämän tutkimuksen tavoitteena ei ole etsiä tilastolliskokeellista tietoa, vaan kartoittaa syvälinen nuorten kulttuuri-identiteetin kehittymisen kokemuksista ja näkemyksistä.

7.4 Aineiston keruumenetelmä

Tässä tutkimuksessa käytimme teemahaastattelua eli puolistrukturoitua haastattelu menetelmää. Se on menetelmänä avoin ja joustava, mutta samalla rakenteeltaan systemaattinen. Teemahaastattelu muistuttaa syvähaastattelua siinä mielessä, että haastattelun kulkua ohjaavat tietyt ennalta määritetyt teemat, mutta kysymykset voidaan muotoilla ja esittää joustavasti haastattelun aikana. Tämä mahdollistaa aiheiden tarkentamisen ja syventämisen haastateltavien vastausten pohjalta. (Tuomi & Sarajärvi 2018: 87–88.)

Haastattelun perusidea on yksinkertainen. Kun haluamme ymmärtää, mitä ihminen ajattelee tai miksi hän toimii tietyllä tavalla, on luontevaa kysyä sitä häneltä itseltään. Haastatteluihin perustuvaa tutkimusta on toisinaan kritisoitu, mutta kritiikki kohdistuu pääasiassa menetelmällisiin haasteisiin. (Tuomi & Sarajärvi 2018: 84.)

Aineistokeruumenetelmänä haastattelun suurin etu on kuitenkin sen joustavuus. Haastattelijan on mahdollista toistaa kysymys, selventää ilmausten sanamuotoja, korjata väärinkäsityksiä ja käydä keskustelua vastaajan kanssa. Haastattelijalla voi esittää kysymykset siinä järjestyksessä, joka sopii parhaiten tilanteeseen ja keskustelun kulkuun. Laadullisessa tutkimuksessa haastattelua ei ymmärretä mekaanisena kysymysten ja vastausten vaihtona, vaan tavoitteena on saada mahdollisimman syvälinen tietoa tutkitavasta ilmiöstä. Joustavuus näkyy myös, siinä, että haastateltaville voidaan antaa haastattelukysymykset tai -teemat jo etukäteen. Tämä auttaa vastaajia pohtimaan aiheetta ennalta ja mahdollistaa monipuolisemmat ja harkitummat vastaukset. (Tuomi & Sarajärvi 2018: 85–86.) Haastattelu menetelmänä mahdollistaa siis yksilöllisen ja syvälinen tiedonkeruun, mikä tekee siitä erityisen sopivan tämän tutkimuksen tarpeisiin.

Vaikka teemahaastattelu antaa tilaa keskustelulle, se ei kuitenkaan tarkoita, että haastattelussa voisi kysyä mitä tahansa. Tavoitteena on löytää merkityksellisiä vastauksia tutkimuksen tavoitteiden ja tutkimuskysymysten mukaisesti. Etukäteen valitut teemat

perustuvat tutkimuksen viitekehykseen, eli aiempaan tietoon ja käsityksiin tutkittavasti ilmiöstä. Teemahaastattelun avoimuus voi vaihdella. Joissakin tutkimuksissa teemojen sisällöt voivat perustua enemmän tutkijan intuitiivisiin ja kokemusperäisiin havaintoihin, kun taas toisissa tapauksissa kysymykset voivat pysyä tiukasti ennalta määritellyissä raameissa. (Tuomi & Sarajärvi 2018: 88.) Tässä tutkimuksessa teemahaastattelua hyödynnettiin tasapainoisesti, eli se tarjosi sekä rakenteen että mahdollisuuden syventyä haastateltavien omiin kokemuksiin ja näkökulmiin.

7.5 Aineiston keruu

Aineisto kerättiin teemahaastatteluin helmi-maaliskuun 2025 aikana. Haimme tutkimuslupaa, kun tutkimussuunnitelmamme hyväksyttiin. Tutkimussuunnitelman hyväksyivät Metropolia Ammattikorkeakoulun lehtorit, opinnäytetyömme ohjaajat. Haimme tutkimusluvan Familia ry:n tutkimuslupamenetelmän kautta. Osallistujien rekrytointia varten laadimme flyerin, jossa avasimme tutkimuksen taustaa sekä tarkensimme, mitä tarkoitamme kulttuuri-identiteetillä. Tämä flyer (Liite 1) julkaistiin Familia ry:n sosiaalisissa medioissa, ja lisäksi mainostimme sitä omissa kanavissamme. Tutkimuksen näkyväksi tekemisellä ja aktiivisella esilläpidolla sosiaalisissa medioissa oli tavoiteltua vaikutusta, ja se herätti kiinnostusta potentiaalisten osallistujien keskuudessa. Kaikki yhteyttä ottaneet eivät kuitenkaan sitoutuneet osallistumaan varsinaisiin haastatteluihin. Lopulliseksi aineiston määräksi muodostui kahdeksan haastateltavaa.

Tässä tutkimuksessa aineisto kerättiin yksilöhaastattelujen avulla. Tämä menetelmä valittiin, koska tutkimuksen tavoitteena oli tavoittaa osallistujien syvästi subjektiivisia kokemuksia tutkittavasta ilmiöstä. Haastattelu kokonaisuudessa käsitteli henkilökohtaisia ja yksilöllisiä teemoja, minkä vuoksi luottamuksellisen ja turvallisen ilmapiirin varmistamiseksi haastattelut päätettiin toteuttaa yksilöllisesti.

Sisäänottokriteereinä haastateltaville olivat 18–29 vuoden ikä, syntyperä Suomessa sekä kahden kulttuurin tai toisen polven maahanmuuttajatausta. Haastateltavista neljä oli kahden kulttuurin nuoria, joiden toinen vanhemmista oli suomalainen ja toinen ulkomaalaistaustainen, ja neljä toisen polven maahanmuuttajanuoria. Haastateltavien ikä vaihteli 19–29 vuoden välillä, mikä toi esiin eri elämänvaiheessa olevien nuoren näkökulmia kulttuuri-identiteettiin. Haastattelut kestivät keskimäärin 45–60 minuuttia, riippuen haastateltavan vastauksista ja keskustelun syvyydestä.

Kaikki haastattelut toteutettiin kasvokkain. Haastateltaville annettiin ennen haastattelua informaatiolomake (liite 5), jonka pohjalta heillä oli mahdollisuus tehdä päätös osallistumisesta. Mikäli haastateltava halusi jatkaa, hän täytti kirjallisen suostumuslomakkeen (Liite 3) ja tutustui vielä tutkimuksessa käytettyihin käsitteisiin käsitteistölomakkeen (Liite 4) avulla.

Haastattelut äänitettiin, mikäli osallistuja antoi siihen suostumuksensa. Äänitteet litteroitiin, ja äänitystiedostot poistettiin välittömästi litteroinnin jälkeen. Litteroinnin yhteydessä kaikki haastateltavien tunnistettavat tiedot poistettiin. Käytimme vain sukupuoli-neutraaleja pseudonyymejä ja vastaajakoodeja varmistaaksemme, ettei yksittäisiä osallistujia voida tunnistaa.

Vaikka haastatteluissa oli ennalta määritellyt teemat, kysymysten järjestystä ja muotoa mukautettiin haastateltavan vastausten perusteella, jotta saatiin mahdollisimman syväisiä ja aitoja näkökulmia.

Haastatteluaineiston avulla saatiin syvällistä tietoa kahden kulttuurin nuorten kokemuksista kulttuuri-identiteetin rakentumisesta ja integroitumisesta. Vastaajien omat kokemukset toivat esiin monimuotoisia näkökulmia, joita ei olisi ollut mahdollista tavoittaa pelkän kirjallisen aineiston perusteella.

7.6 Aineiston analyysi

Yksi tärkeimmistä laadullisen tutkimuksen analyysiin liittyvistä toimenpiteistä on aineiston analysointi sekä keskeisten teemojen havainnointi. (Hakala 2024: 102). Saimme aineiston teemahaastatteluiden myötä. Saadut tulokset analysoitiin Miles & Hubermanin (1994) aineistolähtöisen analysoinnin prosessin mukaan. Ensin aineisto redusointiin eli pelkistettiin. Aineistoa pelkistettäessä data, eli aineisto, kirjoitettiin auki ja epäolennainen karsittiin pois, tiivistettiin data. Haastattelun aineistosta saatiin alkuperäisilmauksia, joista muodostettiin pelkistettyjä ilmauksia. (Tuomi & Sarajärvi 2018: 122–123.) Tiivistetty esimerkki pelkistämisestä (taulukko 1). Ensimmäisessä vaiheessa litteroidut aineistot luettiin useampaan kertaan läpi kokonaiskuvan saamiseksi. Litteroitua aineistoa oli 88 sivun verran ja alkuperäisilmauksia tuli yhteensä 81.

Taulukko 11. Esimerkki pelkistämisestä

”Kun on täällä, on erilainen ja sitten kun on siellä, on myös erilainen. Se on aiheuttanut tosi ulkopuolisen olon, sellaisen tunteen, ettei oikeastaan kuulu kumpaankaan... mutta silti kuuluu. Täällä mä en näytä samalta kun muut”	<ul style="list-style-type: none"> - Esimerkki erilaisuuden tunteen kokemisesta - Ulkopuolisuuden olo johtuen erilaisuudesta - Tunne ettei kuulu kumpaakaan - Ulkonäkö
”Sosiaaliset kanssakäymiset saman maalaisten kanssa on ehkä vahvistanut sitä omaa identiteettiä. Se riippuu täysin seurasta, koska on suomalaisia, jotka ei oikeastaan välitä miltä näyttää tai mistä tulee ja sitten on niitä jotka just korostaa sitä, että olet erilainen kuin me”	<ul style="list-style-type: none"> - Identiteetin vahvistuminen sosiaalisten suhteiden kautta - Seuran vaikutus omiin kokemuksiin - Erilaisuuden esiintuominen

Datasta kehitettiin ryhmät teemoittain eli päästiin analyysin toiseen vaiheeseen, aineisto klusteroitii eli ryhmiteltiin. Ryhmittely vaiheessa datan alkuperäisilmaukset käydään läpi tarkasti, etsitään samankaltaisuuksia ja eroavaisuuksia kuvaavia käsitteitä. Nämä käsitteet ryhmiteltiin ja ne muodostettiin eri luokiksi. Näistä luokista muodostuivat alaluokat, jotka nimettiin kyseistä luokkaa kuvaavilla käsitteillä. Alaluokkia yhdistelemällä voitiin luoda yläluokkia ja näin edespäin yläluokkia yhdistelemällä saatiin pääluokkia. Pääluokat nimettiin ilmiötä kuvaavan aiheen mukaan. (Tuomi & Sarajärvi 2018: 124–125.) Aineiston ryhmittelyn tuloksena muodostui 44 alaluokkaa. Tiivistetty esimerkki alaluokkien muodostamisesta esitetty (taulukko 2).

Taulukko 22. Esimerkki alaluokkien muodostamisesta

<ul style="list-style-type: none"> - Esimerkki erilaisuuden tunteen kokemisesta 	
--	--

<ul style="list-style-type: none"> - Ulkopuolisuuden olo johtuen erilaisuudesta - Tunne ettei kuulu kumpaakaan - Ulkonäkö - Identiteetin vahvistuminen sosiaalisten suhteiden kautta - Seuran vaikutus omiin kokemuksiin - Erilaisuuden esiintuominen 	<ul style="list-style-type: none"> - Erilaisuuden ja ulkopuolisuuden kokemukset - Sosiaalisten suhteiden merkitys
---	---

Kolmas vaihe oli aineiston abstrahointi eli käsitteellistäminen. Käsitteellistämisen myötä muodostettiin teoreettisia käsitteitä. (Tuomi & Sarajärvi 2018: 125.) Koko prosessin ajan säilytettiin polku alkuperäisdataan. Loimme kaksi erillistä tiedostoa, joista kävi ilmi pelkistetyt ilmaukset, alaluokat, yläluokat ja pääluokat ja miten näihin olemme päätyneet. Käytimme hyväksemme värikoodausta koko prosessin läpi, hahmottamisen helpottamiseksi. Esimerkki luokittelusta (taulukko 3).

Taulukko 33. Luokittelu ala-, ylä- ja pääluokkiin

Nuoruuden aikana koettu kulttuurinen häpeä	Kulttuuri-identiteetin haasteet ja vahvistuminen	Kulttuuri-identiteetin rakentuminen yksilötasolla
Häpeän tunne omasta ulkonäöstä		

Häpeän tunne kaksikielisydestä		
Kulttuuri-identiteetin vahvistuminen iän myötä		
Erilaisuuden ja ulkopuolisuuden kokemukset		
Valinnanvapauden puute	Kulttuuri-identiteetin hallinnan kokemus	
Identiteetin yhdistämisen mahdollisuus		
Kulttuurinen peilaus		
Perhekeskeisyyden vaikutus identiteettiin	Kulttuuristen arvojen vaikutus identiteettiin	
Vanhempien kunnioitus kulttuurisena arvona		
Kulttuuristen juhlien ja uskonnon merkitys		
Arvoristiriidat ja irtaantuminen		
Tapojen muodostama normi		

Kävimme laadullisen aineiston käsittelyä läpi haastattelu kerrallaan ja palasimme samaan aineistoon useaan otteeseen. Tämä mahdollisti aineiston tarkastelun aina uudesta näkökulmasta. Huomasimme tämän olevan tärkeää, sillä jokaisella käsittelykerralla nousi esiin asioita, jotka olivat aiemmin jääneet huomaamatta tai vaikuttaneet vähäisiltä. Erityistä huomiota kiinnitimme haastatteluiden välisiin yhteisiin piirteisiin, sillä niiden kautta pystyimme tunnistamaan keskeisiä teemoja ja ilmiöitä.

8 Tulokset

Opinnäytetyötämme varten toteutimme kahdeksan yksilöhaastattelua, jotka kaikki järjestettiin kasvokkain. Haastatteluissa nousi esiin runsaasti nuorten kokemuksia liittyen kulttuuri-identiteettiin, sen rakentumiseen sekä siihen kytkeytyviin ilmiöihin ja tunteisiin. Haastattelut äänitettiin ja litteroitiin, minkä jälkeen aineisto analysointiin laadullisen sisällönanalyysin keinoin. Analyysin aikana muodostui 44 alaluokkaa, joista rakentuivat 23 yläluokkaa. Näistä puolestaan muodostuivat neljä laajempaa pääluokkaa: kulttuuri-identiteetin rakentuminen yksilötasolla, sosiaalisten suhteiden ja ympäristön vaikutus, perheen rooli kulttuuri-identiteetin tukemisessa sekä yhteiskunnan normit, rakenteet ja paineet. Sitaattien yhteydessä haastateltavat on nimetty H1, H2, H3 jne., henkilöllisyyden suojaamiseksi ja anonyymiteetin säilyttämiseksi. Tulokset esitellään pääluokka kerrallaan, ja kunkin pääluokan alaiset yläluokat on korostettu tekstissä lihavoituna. Tällainen esitystapa valittiin, jotta tulosten rakenne olisi selkeä ja lukijan olisi helpompi hahmottaa aineistosta nousseet keskeiset teemat ja niiden väliset suhteet.

8.1 Kulttuuri-identiteetin rakentuminen yksilötasolla

Haastatteluissa korostui vahvasti se, että kulttuuri-identiteetti ei ole pysyvä tai selkeä rajaviiva kahden kulttuurin välillä, vaan pikemminkin elämänmittainen prosessi. Monet haastateltavat kuvasivat identiteettinsä rakentuneen vähitellen, kokemusten, ympäristön ja iän myötä.

Kulttuuri-identiteetin haasteet ja vahvistuminen

Nuoruuden häpeä ja kuulumattomuuden tunne. Useat haastateltavat toivat esiin, että nuorempana he kokivat häpeää tai ristiriitaisia tunteita omaa kulttuuritaustaansa kohtaan. Häpeän kokemukset liittyivät usein siihen, ettei haluttu erottua muista esimerkiksi kielen, tavan tai ulkonäön perusteella.

”Nuorena varmaan häpesi sitä, että on puoliksi muualta, ja yritti tuoda sitä mahdollisimman vähän esille. Tai jos toi, niin yritti jotenkin maalata sen sellaiseksi, että on ’semmoinen hyvä maahanmuuttajataustainen’.” -H7

Tämänkaltaiset kokemukset liittyivät usein myös kuulumattomuuden tunteeseen. Osa haastateltavista koki, ettei kuulu täysin valtakulttuuriin, mutta ei myöskään toiseen kulttuuriin. Näin muodostui kokemus jäämisestä ”kahden maailman väliin”.

”Kiteytetty siinä, ettei kuulu mihinkään. Se on sitä, että putoaa kahden kulttuurin väliin. Ei kuulu yhtään mihinkään.” -H7

Identiteetin vahvistuminen iän myötä. Moni kertoi, että iän ja kokemuksen myötä omaa taustaa on alkanut arvostamaan enemmän. Itsetuntemus ja kyky reflektoida omaa paikkaa yhteiskunnassa ovat vahvistaneet kulttuuri-identiteetin kokemusta.

”Mitä vanhemmaksi tulee, sitä enemmän yrittää ymmärtää, että se ei todellakaan ole asia, jota pitäisi peitellä. Enemmänkin se on oikeasti voimavara, että sulla on kaksi eri kulttuuria.” -H3

Kulttuuri-identiteetin hallinnan kokemus

Kulttuurien valinta ja yhdistäminen. Osa haastateltavista koki, ettei kulttuuria ole varsinaisesti koskaan valittu vaan ympäristö on ikään kuin pakottanut valtakulttuurin omaksumiseen esim. kielen tai ulkonäön perusteella.

”Koska on syntynyt täällä ja toinen huoltaja on suomalainen, niin se että suomalaisuus tulee väkisin enemmän mukaan. Sitä toista kulttuuria ei taas ole päässyt kokemaan niin paljon, joten en sanoisi, että mulla on ollut kovin paljon valinnanvaraa.” -H6

Toiset taas kokivat pystyneensä valitsemaan tai yhdistämään molemmista kulttuureista itselleen merkityksellisiä piirteitä.

”Vanhetessa oon pystynyt yhdistämään kahta kulttuuria myös koulun ja tieteen kautta. Oon tehnyt tutkimuksia molemmista kulttuureista, verrannut niitä ja reflektoinut, mitä osia niistä haluan omaksua.” -H1

Kulttuuristen arvojen vaikutus identiteettiin

Kaikki haastateltavat viittasivat tavalla tai toisella vanhemmilta ja kasvatuksesta omaksumisiin kulttuurisiin arvoihin. Perhekeskeisyys, uskonto, juhlat, vanhempien kunnioittaminen ja ikähierarkia mainittiin toistuvasti. Näiden arvojen koettiin vaikuttavan siihen, millaisena oma identiteetti on muotoutunut joko niitä omaksumalla tai niistä tietoisesti irtautumalla.

”Isän puolelta tuli vahvasti ajatus siitä, että vanhempia kunnioitetaan se oli tosi iso juttu. Jos vanhemmat asetti rajoja, niin lapsella ei ollut niihin sanavaltaa vaan niitä kunnioitettiin eikä sanottu vastaan. Kyllä se ajattelu-tapa näkyy edelleen mussa.” -H3

8.2 Sosiaalisten suhteiden ja ympäristön vaikutus

Haastateltavat kuvasivat, kuinka ystäväpiiri, koulu, sosiaalinen ympäristö ja ympäröivä yhteiskunta ovat vaikuttaneet siihen, miten he hahmottavat omaa kulttuuri-identiteettiään. Monet kuvasivat sosiaalisten suhteiden vahvistaneen identiteettiä, mutta toisaalta myös kokeneensa ulkopuolisuutta ja syrjintää, jotka ovat hämmentäneet tai haastaneet omaa identiteetin rakentumista.

Kuulumisen kokemus

Ystäväpiirin ja vertaisten merkitys identiteetin tukemisessa koettiin tärkeänä. Moni haastateltava kertoi, että saman taustan jakavat ystävät tai muut vähemmistöjen edustajat ovat olleet merkittävä tuki oman kulttuuri-identiteetin vahvistumisessa.

”Mulla on paljon kavereita, jotka on myös puoliksi jostain muualta ja puoliksi suomalaisia, ja puhuu vain suomea. Niiden kanssa kavereus on tehnyt helpommaksi lähteä tutustumaan siihen toisen puolen identiteettiin, koska ympäristö on ollut kannustava eikä kukaan ole suhtautunut siihen kielteisesti tai torjuvasta.” -H7

Vastaavasti myös valtakulttuurin edustajiin kuuluvat ystävät loivat ympäristön, jossa omaa taustaa ei tarvinnut selitellä, suomalaisuuden kokemus oli itsestäänselvyys.

”En mä koe mitään painetta siitä, että jos oon kavereitten kanssa pitäisikö mun olla enemmän suomalainen tai miettiikö ne jotain mun kulttuurista tai taustasta.” -H5

Ulkopuolisuuden kokemukset

Syrjintä ja ulkopuolisuus sosiaalisissa suhteissa oli yllättävän yleistä. Osa vastaajista toi esiin, että sosiaaliset tilanteet erityisesti koulussa tai varhaisissa ystävyys-suhteissa ovat voineet sisältää kokemuksia syrjinnästä tai eriarvoisesta kohtelusta, mikä on heijastunut identiteetin kehittymiseen.

”Olen usein tuntenut itseni ulkopuoliseksi, koska minulle tehtiin selväksi, että olen erilainen, taustani on erilainen ja näytän erilaiselta.” -H8

Erityisesti ulkonäköön liittyvät oletukset nousivat useissa vastauksissa esiin. Moni koki, että heidän suomalaisuutta epäiltiin, koska he eivät näyttäneet valtaväestöön kuuluvilta. Tämä sai heidät tuntemaan olonsa ulkopuoliseksi, vaikka he olivat syntyneet ja kasvaneet Suomessa.

”Mua kohtaan oltiin tosi toiseuttavia. Mun luokkalaiset rakensivat usein sellaista ’me vastaan sinä’ -asetelmaa, ehkä siksi, että heistä tuntui oudolta tai jopa mahdottomalta, että joku mun näköinen voisi olla suomalainen.” -H1

Identiteetti rakentuu suhteessa muihin

Useampi haastateltava mainitsi, että heidän käsityksensä itsestä ja kulttuuri-identiteetistä ei ole rakentunut pelkästään perhepiirin kautta, vaan erityisesti suhteessa muihin joko vertailun, vuorovaikutuksen tai hyväksynnän kautta.

”Kotona omaksuu sen kulttuurin, johon vanhemmat on tottuneet, ja sitä kautta tulee itsellekin tietynlainen tapa olla. Mutta samalla yrittää arvostaa myös sitä, millaiseen kulttuuriin muut ympärillä olevat ihmiset on tottuneet. Siinä joutuu tavallaan mukautumaan ja elämään sen mukaan. En mä esim. halua olla kotona samanlainen kuin ulkona, koska se ei tuntuisi kunnioittavalta niitä kohtaan, jotka elää eri tavoin.” -H2

8.3 Perheen rooli kulttuuri-identiteetin tukemisessa

Perheen merkitys kulttuuri-identiteetin rakentumisessa nousi vahvasti esiin kaikissa haastatteluissa. Vastaajat kuvasivat perhettä tärkeänä viiteryhmänä, joka vaikutti siihen, millaiset kulttuuriset arvot, perinteet ja suhtautumistavat omaksuttiin joko tietoisesti tai osin myös etäisyyden kautta. Vanhempien tapa käsitellä kulttuurisia kysymyksiä, heidän oma integroitumisensa sekä kasvatusvalinnat vaikuttivat siihen, kuinka nuoret rakensivat omaa kulttuuri-identiteettiään.

Perheen tukevat arvot

Perhekeskeisyys ja kulttuuriset arvot identiteetin rakentumisessa tuli esille useamman vastaajan näkemyksissä. Monet haastateltavat kertoivat perheen välittävän vahvoja kulttuurisia arvoja, kuten perhekeskeisyyttä, uskonnollisia perinteitä tai yhteisöllisyyttä. Osa haastateltavista arvosti näitä ja niiden nähtiin olevan osa omaa identiteettiä.

”No perhekeskeisyys mikä tulee vahvasti toisesta kulttuurista, se on saanut mut arvostamaan perhettä tosi paljon.” -H1

”Kaikki tieto toisesta kulttuurista kuten historia, kansallispäivät ja uskonnolliset juhlat on tullut vanhemmilta, ja niiden kautta on syntynyt vahva yhteys siihen kulttuuriin. Ajan myötä niistä on muodostunut elämäntapa.” -H8

Arvoristiriidat ja irtaantuminen

Kaikki vastaajat eivät kuitenkaan kokeneet perheen kulttuurisia odotuksia myönteisinä. Osalla nuorista oli ristiriitoja esim. uskonnollisissa näkemyksissä, sukupuolirooleissa tai seurusteluun liittyvissä normeissa. Tämä aiheutti etääntymistä syntymäkulttuurista tai tarvetta reflektoida uudelleen omia arvoja.

”Ei saanut deittailla tai olla tyttöystävää, se ei ollut hyväksyttyä. Mä kuitenkin kerroin vanhemmille mun tyttöystävästä. Aluksi ne ei suhtautuneet siihen kovin myönteisesti, mutta ajan myötä, kun asiasta puhui niin kyllä ne lopulta ymmärsi sen.” -H2

Perheen merkitys näkyi myös siinä, millä tavalla vanhemmat kannustivat (tai eivät kannustaneet) lastaan ylläpitämään kulttuuritaustojaan. Jossain perheissä pyrittiin aktiivisesti säilyttämään molemmat kulttuurit tasapuolisesti, toisissa taas painotettiin vain toista kulttuuria tai vältettiin kulttuuriin liittyviä keskusteluja kokonaan.

”Mun vanhemmat on aina halunneet, että mä integroidun, vaikka oon syntynyt täällä. Koenkin, että kannan mukanani puolia molemmista kulttuureista” -H1

”Ei meillä kotona hirveästi puhuttu kulttuurista tai ollut mitään erityistä kulttuurikasvatusta. Ehkä mun vanhemmat on olleet niin sinut oman kulttuuri-identiteettinsä kanssa, ettei sitä ole koettu tarpeelliseksi erityisesti korostaa” -H7

Moni kertoi, että vanhempien neutraali tai hyväksyvä suhtautuminen kulttuuritaustoihin antoi tilaa muodostaa omaa kulttuuri-identiteettiä vapaammin. Toisaalta, jos kannustusta puuttui tai näkemykset olivat ristiriidassa, se aiheutti epävarmuutta.

”Vanhemmat ei halua, että oltaisiin kauheen suomalaisia. Siitä on käyty keskustelua. Musta tuntuu, että ne haluaisi mun olevan täysin toista kulttuuria, siihen pisteeseen, ettei se olisi edes mahdollista.” -H5

Vastaajien kokemukset osoittavat, että identiteetti rakentui osittain omien arvojen etsimisen ja perheessä omaksuttujen arvojen välisessä vuorovaikutuksessa. Vanhempien suhtautuminen kulttuureihin oli se kannustavaa, neutraalia tai ristiriitaista vaikutti olennaisesti siihen, millainen tila kulttuuri-identiteetille annettiin nuoren elämässä.

8.4 Yhteiskunnan normit, rakenteet ja paineet

Haastatteluista nousi esiin useita kokemuksia, jotka liittyivät suomalaisen yhteiskunnan odotuksiin, normatiivisiin käsityksiin ja kulttuurisiin valtarakenteisiin. Nämä tekijät vaikuttivat nuorten kokemuksiin integroitumisesta, mahdollisuuksista ja siitä, kuinka he pystyivät rakentamaan kulttuuri-identiteettiään Suomessa. Useat haastateltavat kuvasivat tuntevansa paineita sekä valtakulttuurin että toisen kulttuurin suunnalta ja nämä usein yhtä aikaa tai ristiriitaisesti.

Suorituspainet ja todistelun tarve

Moni kertoi kokevansa tarvetta ”pärgätä paremmin” tai ”todistaa paikkansa” suomalaisessa yhteiskunnassa, mikä aiheutti stressiä ja painetta. Odotukset eivät liittyneet vain omaan menestykseen, vaan koettiin, että edusti laajempaa vähemmistöryhmää.

”Mä haluan suoriutua hyvin akateemisesti ja toivon, että Suomessa mun näköiset nuoret pääsevät näkyviin esim. johtotehtäviin.” H1

”Oon törmännyt niihin, jotka sanoo, että mun pitäis mennä takaisin omaan kotimaahan ja niihin, jotka sanoo et sanoisin mun isälle et menis omaan kotimaahansa. Muttakun mä oon syntynyt täällä, oon käynyt samat koulut ja katsonut samoja lastenohjelmia. Ulkoisesti ollaan melkeimpä sama, mut sitten sanot mulle, etten kuulu tänne. Se on työntänyt mua pois.” -H6

Näiden kokemusten taustalla oli usein tunnistettu rakenteellinen rasismi, jonka vuoksi nuoret kokivat itsensä automaattisesti ulkopuolisiksi, vaikka ovatkin syntyneet ja kasvaneet Suomessa.

Rasismi ja vähemmistöstressi

Rakenteellisen rasismin vaikutukset olivat monelle vastaajalle arkipäivää.

Useampi haastateltava kertoi tiedostavansa rakenteellisen epätasa-arvon ja sen vaikutukset omaan elämäänsä. Tämä näkyi muun muassa mahdollisuuksien epätasaisessa jakautumisessa, stereotyyppisissä odotuksissa tai siinä, kuinka omaa suomalaisuutta kyseenalaistettiin ulkonäön, nimen tai uskonnon perusteella

”Työhaastattelija kysyi, että mikä sun äidinkieli on. Mä vastasin, että suomi. Sitten tuli hetken hiljaisuus ja hän jatkoi: ’Niin että... oletko sä siis suomalainen?’” -H3

”Muistan, että nuorena stereotyyppiat oli iso juttu ja ne on jääny tosi kovasti mieleen.” -H4

Monet vastaajat kokivat, että suomalainen yhteiskunta ohjaa yksilöllisyyteen ja itsenäistymiseen, kun taas oma perhetausta saattoi korostaa yhteisöllisyyttä tai pidempää riippuvuutta perheyhteisöstä. Näiden odotusten ristiriita toi haasteita identiteetin rakentamiseen, erityisesti siirtymävaiheissa kuten aikuistumisessa tai opiskelu- ja työelämään siirtymisessä.

”Omilleen muuttaminen on ollut paljon mielessä, ja siihen liittyy tietty yhteiskunnallinen paine ja tunne siitä, että olisi jo pitänyt itsenäistyä. Se ehkä ulospäin näyttää siltä, että oon edelleen vanhemmista riippuvainen.” -H1

Yhteiskunnalliset esteet ja odotukset

Reaktioita yhteiskunnallisiin paineisiin ja niiden puutteeseen oli myös kahtiajakoinen. Useat vastaajat kertoivat, että yhteiskunnan vaatimukset ja paineet olivat heille merkittävä tekijä identiteetin ja pärjäämisen tarpeen muodostumisessa. Näihin paineisiin vastattiin eri tavoin: toiset kokivat ne motivaatioksi menestyä, toiset puolestaan uuvuttavaksi taakaksi.

”Kokemani viha on toiminut motivaationa: se on saanut mut tekemään entistä enemmän töitä ja todistamaan, että olen pätevä ehkä jopa pätevämpi kuin kantaväestöön kuuluvat nuoret” -H1

Samalla osa haastateltavista koki, ettei heiltä odotettu mitään. Lähtökohtaisesti heidän potentiaaliinsa ei uskottu. Tämä kokemus tuotti yhtä lailla paineita, mutta eri tavalla: nuori koki, että joutui jatkuvasti ylittämään näkymättömän riman, jotta häntä ylipäätään pidettäisiin osana yhteiskuntaa.

”Jos miettii vaikka koulua ja muita ympäristöjä, nii odotukset on olleet usein se, ettei musta tule yhtään mitään. Koen, että se on liittynyt täysin mun kulttuuritaustaan.” -H7

Tällainen odotuksen puute voi johtaa kokemukseen näkymättömyydestä tai siitä, ettei oma panos ole merkityksellinen, vaikka henkilö itse kokee vahvaa halua kuulua ja vaikuttaa.

”... se on saattanut vaikuttaa todella negatiivisesti omaan minäkuvaan. Se asettaa omassa päässä sellaisen tilan, että ei kykene samaan kuin muut.” -H8

Kielen merkitys kulttuuri-identiteetin rakentumisessa

Puhuttu kieli näyttäytyi monelle osallistujalle keskeisenä osana omaa kulttuuri-identiteettiä. Erityisesti mahdollisuus opiskella toisen kulttuuritausta kieltä oli tunnustettu ja arvostettu. Kielen oppiminen ei ollut pelkästään käytännön taito, vaan syvästi identiteettiä rakentava kokemus.

"Oon tosi kiitollinen mun vanhemmille ja suomalaiselle koulutusjärjestelmälle siitä, että mulla on ollut mahdollisuus käydä oman äidinkielen tunneilla. Se on etuoikeus, eikä mikään itsestäänselvyys mulle." -H1

Mahdollisuus ylläpitää ja oppia perhetaustaan liittyvää kieltä tarjosi vastaajille keinon ymmärtää omaa kulttuuriaan paremmin ja vahvasti tunnetta kulttuurisesta jatkuvuudesta. Erityisesti tilanteissa, joissa valtakulttuuri on vahvasti läsnä, kielen oppiminen ja säilyttäminen nähtiin keinona säilyttää yhteys omiin juuriin.

"Kävin koko ala-asteen mun oman äidinkielen tunneilla, joita mun koulu järjesti. Se auttoi tosi paljon säilyttämään yhteyden siihen toiseen kulttuuriin." -H8

Kielen oppiminen ja sen tukeminen yhteiskunnan taholta esimerkiksi koulun kautta nähtiin tärkeänä keinona tukea monikulttuuristen nuorten identiteettiä. Se loi kokemuksen siitä, että oma kulttuuritausta on hyväksytty osa yhteiskuntaa eikä jotain, joka täytyy peittää tai unohtaa.

8.5 Vanhempien integroituminen

Haastateltavat pohtivat ja arvioivat vanhempiensa integroitumista varsin selkeästi ja moniulotteisesti. He kuvasivat konkreettisia esimerkkejä, kuten kielen oppimista, kouluttautumista ja työelämään siirtymistä sekä sosiaalisten suhteiden muodostamista valtakulttuurin edustajien kanssa. Samalla esiin nousi myös näkemyksiä vanhempien kulttuurisesta identiteetistä ja sen säilyttämisestä eli kuinka oman kulttuurin piirteitä ja arvoja on säilytetty ja yhdistetty valtakulttuurin käytäntöihin.

Osallisuus

Kielen oppiminen, kouluttautuminen ja työelämä nousivat kaikissa vastauksissa esille joko erillisinä tai kokonaisuutena. Suurin osa haastateltavista koki vanhempiensa integroituneen niin hyvin kuin mahdollista. Moni mainitsi kielen oppimisen, kouluttautumisen ja työelämään kiinnittymisen konkreettisina esimerkkeinä vanhempien integroitumisesta suomalaiseen yhteiskuntaan.

”Mun vanhempi on integroitunut itse asiassa todella hyvin. Kovalla työllä ja tahdonvoimalla rakensi hyvän elämän tänne Suomeen. En ole nähnyt minkään näköistä ongelmaa hänen integroitumisessa.” -H6

Sosiaaliset suhteet ja kulttuurien yhdistäminen

Vanhempien ystävyysuhteet valtakulttuurin edustajiin sekä kyky omaksua uusia kulttuurisia tapoja yhdistäen niitä omaan kulttuuriin nähtiin merkityksellisinä. Moni koki ylpeyttä vanhempiensa sitkeydestä ja sopeutumiskyvystä.

Vanhempien kielteisten ja myönteisten kokemusten siirtymä

Monet vastaajista toivat esiin, kuinka heidän vanhempiensa kokemukset suomalaisessa yhteiskunnassa niin myönteiset kuin kielteiset ovat heijastuneet omaan kulttuuri-identiteettiin. Osalla vastaajista vanhempien kohtaama rasismi oli vaikuttanut siihen, että omaan suomalaisuuteen suhtautuminen oli ristiriitaista tai jopa torjuvaa. Esimerkiksi isän kokema rasismi oli johtanut siihen, että hän korosti kovaa työtä ja pärjäämistä asennetta, joka siirtyi myös lapseen. Toisilla vanhempien kokemuksia pyrittiin reflektimaan ja käsittelemään yksilöllisesti, ilman että ne määrittelivät omaa identiteettiä täysin.

”Otan huomioon niiden kertomat kokemukset. Esimerkiksi heidän kokemukset rasismista. Sitä miettii, että ihmiset voi olla näinkin perseestä” -H8

Toisaalta haastateltavat kuvasivat myös kokemuksia, joissa vanhempien myönteinen vastaanotto suomalaisessa yhteiskunnassa oli lisännyt omaa tunnetta hyväksytyksi tulemisesta. Jos vanhemmat oli otettu avoimesti vastaan, se heijastui nuoren käsitykseen omasta paikastaan yhteiskunnassa positiivisesti.

”Kun oon nähnyt, että vanhemmat on oppineet kielen ja on käyneet erilaisia kanssakäymisiä suomalaisten kanssa ja heidät on hyväksytty ja otettu vastaan, se on vaikuttanut positiivisesti.” -H8

Lisäksi joissain perheissä vanhemmat painottivat valtakulttuuria, osittain suojelun keinona, jotta lapsi ei joutuisi kokemaan syrjintää. Tällainen kasvatuksellinen valinta vaikutti osaltaan siihen, miten oma identiteetti muotoutui.

”Äiti on kertonut mulle tarinoita, kun sitä on haukuttu ja halveksittu ja on ollut vaikea saada töitä tai koulussa on kohdeltu eri tavalla. Ainoa vastaus siihen on ollut integroituminen ja suomalaistua niin hyvin kun voi.” -H4

Integroitumisen vaikutus nuoren käsitykseen tulevaisuudesta. Vanhempien asema yhteiskunnassa ja heidän kokemuksensa vaikuttivat siihen, miten nuoret näkivät oma mahdollisuutensa rakentaa tulevaisuuttaan Suomessa. Tämä synnytti sekä haasteita että toiveikkuutta.

9 Johtopäätökset

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, miten kahden kulttuurin nuoret kokevat kulttuuri-identiteettinsä kehityksen ja muovautumisen. Lisäksi etsimme kahden kulttuurin nuorten näkemyksiä vanhempiensa integraation ja sen vaikutuksesta kulttuuri-identiteettinsä kehityksestä. Tarkoituksena oli selvittää, mitkä tekijät vaikuttivat kulttuuri-identiteetin kehitykseen. Mitä tekemistä yhteiskunnalla, ympäristöllä, valtakulttuurilla, sosiaalisilla suhteilla ja vanhempien integraatiolla on kulttuuri-identiteettiin?

Saaduista tuloksista huomasimme paljon yhtäläisyyksiä ja samankaltaisuuksia, mutta jokainen vastaus oli kuitenkin erittäin henkilökohtainen ja yksilöllinen. Jokainen haastattelusta olivat käyneet läpi oman yksilöllisen polun, mutta yhtenäisiä teemoja löytyi siltikin.

9.1 Kahden kulttuurin nuorten kokemukset kulttuuri-identiteettinsä muodostumisesta

Haastattelujen tulosten perusteella nuorten kulttuuri-identiteetti nähtiin jatkuvasti muovautuvana, ei pysyvänä ilmiönä. Muovautuvuuteen vaikuttivat erityisesti ikä, ympäristö ja nuorten omat kokemukset. Osa nuorista kertoi kokeneensa nuorempaan häpeää toisesta kulttuuristaan ja ulkopuolisuuden tunnetta, mutta iän myötä arvostus ja ymmärrys omaa taustaa kohtaan kasvoivat sosiaalisten suhteiden kautta.

Kokemukset osoittavat, että identiteetti rakentuu vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Tämä on linjassa Erik H. Eriksonin psykososiaalisen kehitysteorian kanssa, jonka mukaan identiteetin kehityksessä keskeistä on vuorovaikutus ja vertaistukiryhmän merki-

tys (Erikson 1950: 52.) Samoin Tajfelin & Turnerin sosiaalisen identiteetin teorian mukaan yksilö etsii samaistumista sisä- ja ulkoryhmistä rakentaen identiteettiään suhteessa niihin (Tajfel & Turner 2004: 283).

Tuloksissa sosiaalisilla suhteilla oli keskeinen rooli identiteetin rakentumisessa. Useat nuoret kuvasivat löytäneensä vahvistusta omalle kulttuuri-identiteetilleen ystävyysuhteiden kautta, erityisesti muiden maahanmuuttajataustaisten kanssa. Samaistuminen toisiin vahvisti kuuluvuuden tunnetta.

Monet nuoret kuvasivat kokemusta ”kolmannesta kulttuurista” -tilasta, jossa ei kuuluta yksiselitteisesti valtakulttuuriin eikä vanhempien kulttuuriin. Tämä vastaa Pollockin ja Van Rekenin (2009) kuvaamaa Third Culture Kids -ilmiötä, jossa nuoret neuvottelevat identiteettiään monien kulttuuristen vaikutteiden välimaastossa.

Sosiaaliset suhteet toivat esiin sekä positiivisia että negatiivisia kokemuksia. Kotona käyttäytyttiin usein vanhempien kulttuurin mukaisesti, kun taas kodin ulkopuolella omaksuttiin valtakulttuurin käytäntöjä. Tämä muovautuvuus lisäsi kulttuurisensitiivisyyttä, sillä nuoret oppivat joustamaan ja välttämään ristiriitoja. Toisaalta ulkonäön vuoksi koettu ulkopuolisuus nousi esiin, vaikka sisäisesti koettiin kuuluvuutta ryhmään (Trepte & Loy 2017: 3).

Kaikki haastateltavat nostivat esille perheen vaikutuksen kulttuuri-identiteettiin. Perhe välitti arvoja, jotka muovasivat identiteettiä sekä positiivisella että ristiriitaisella tavalla. Nuoret kertoivat sisäistäneensä perheeltä ”hyviä arvoja” ja jättäneensä huonoiksi kokemansa arvot taakse. Positiivisina arvoina mainittiin erityisesti yhteisöllisyys ja perhekeskeisyys, kun taas ristiriitoja aiheuttivat esimerkiksi toisen kulttuurin naimakulttuuri.

Tämä liittyy Kağitçibaşin (1996) näkemykseen yksilökeskeisten ja yhteisöllisten kulttuuripiirteiden heijastumisesta perheeseen ja kasvatukseen (Alitolppa-Niitamo 2010: 49). Nuorten kokemus osoittaa, että arvokonfliktit voivat muovata suhdetta omaan kulttuuriin ja vaikuttaa identiteetin hallintaan.

Monet nuoret kertoivat arkipäiväisistä rasismien ja syrjinnän kokemuksista, jotka vahvistivat ulkopuolisuuden tunnetta. Toiseuttavat kohtaamiset ja vähemmistöstressi vaikuttivat siihen, kuinka nuoret kokivat kuuluvansa valtakulttuuriin. Ulkonäön perusteella koettu erilaisuus nousi erityisesti esiin nuorempana.

Tulosten perusteella yhteiskunnalla on suuri merkitys kulttuuri-identiteetin rakentumiseen. Osa nuorista koki paineen todistaa kelpoisuutensa valtaväestölle, mikä toimi toisinaan motivaationa, mutta saattoi myös uuvuttaa. Rasismin kokemukset heikensivät kuuluvuuden tunnetta ja lisäsivät etäännyntä valtakulttuurista. Tämä tukee Mannilan (2024) havaintoja rasismin merkittävästä vaikutuksesta nuorten kokemukseen itsestään. (Mannila 2024: 33.)

Osa nuorista kuvasi olevansa ”väliinputoajia”, jotka eivät kokeneet kuuluvansa kumpaankaan kulttuuriin. Tämä vastaa Berryn (1997) marginalisaation käsitettä: tila, jossa yksilö ei koe kuuluvansa omaan syntymäkulttuuriin eikä valtakulttuuriin.

Kieli nousi keskeiseksi tekijäksi kuulumisen tunteen rakentumisessa. Nuoret kokivat ulkopuolisuutta, jos eivät hallinneet toista kulttuuria edustavaa kieltä. Joissakin tapauksissa kielellinen puute johti kiusaamiseen tai sulki mahdollisuuden tutustua syvemmin kulttuuriin.

Toisaalta oman äidinkielen opetuksen osallistuneet kuvasivat kiitollisuutta siitä, että pystyivät ylläpitämään kielellistä osaamista. Suomessa monikielisyyttä tuetaan tarjoamalla oman äidinkielen opetusta (Latomaa & Suni 2010: 151). Tämä koettiin voimavaraksi kulttuuri-identiteetin vahvistamisessa.

9.2 Kahden kulttuurin nuorten näkemykset vanhempien integraation vaikutuksesta omaan integraatioon ja kulttuuri-identiteettiin

Tutkimustulosten perusteella vanhempien integroituminen suomalaiseen yhteiskuntaan näyttöytyi merkittävänä tekijänä nuorten kulttuuri-identiteetin rakentumisessa. Kaikki haastattelut nuoret osasivat reflektoida vanhempiensa integroitumista ja liittivät siihen sekä konkreettisia havaintoja että tunnepitoisia kokemuksia. Osa vanhemmista oli kouluttautunut Suomessa ja hankkinut ammatillisen pätevyyden, kun taas osa oli työllistynyt tai ryhtynyt yrittäjäksi. Nuoret kuvasivat myös kielen oppimisen olleen vanhemmille keskeinen väline integroitumisessa.

Kielen hallinta nähtiin erityisesti siltana valtakulttuuriin ja yhteiskunnan instituutioihin. Useiden nuorten mukaan vanhempien heikko kielitaito vaikeutti asiointia, sosiaalisten suhteiden luomista ja työnsaantia, kun taas vahvempi kielitaito mahdollisti osallisuutta

ja vähensi ulkopuolisuuden kokemuksia. Tämä vahvistaa Berryn (1997) näkemystä integraatiosta prosessina, jossa oman kulttuurin säilyttämisen rinnalla omaksutaan uuden kulttuurin keskeisiä piirteitä.

Vanhempien integroituminen heijastui myös suoraan nuorten kokemukseen kuulumisesta yhteiskuntaan. Jos vanhemmat olivat löytäneet paikkansa, nuoret kokivat itsekin olevansa hyväksytympiä. Sen sijaan vanhempien kohtaamat esteet saattoivat aiheuttaa nuorissa ulkopuolisuuden ja epävarmuuden tunteita. Tämä osoittaa, että perheen asema yhteiskunnassa toimii nuorille peilinä ja vaikuttaa siihen, miten he itse asemoituvat kahden kulttuurin välissä.

Perheen tarjoama tuki ja kasvatukselliset käytännöt osoittautuivat keskeiseksi kulttuuri-identiteetin muotoutumisen taustatekijäksi. Osa nuorista kuvasi saaneensa tasapainoista tukea molempien kulttuurien integroimisessa: heitä rohkaistiin omaksumaan valtakulttuurin käytäntöjä, mutta samalla arvostamaan ja säilyttämään omaa taustakulttuuriaan. Tämä tuki vahvasti kokemusta siitä, että kahden kulttuurin välissä eläminen voi olla voimavara.

Toisaalta osa nuorista koki vanhempien suhtautumisen ristiriitaiseksi tai puolueelliseksi. Joissakin perheissä valtakulttuurin sopeutumista painotettiin tarkoituksellisesti, esimerkiksi suojellakseen lasta syrjinnältä. Tämä näkyi muun muassa siinä, ettei kotona puhuttu toista kotimaista kieltä tai suomalaisia tapoja korostettiin arjessa. Tällöin nuoret kuvasivat etäännyttä taustakulttuuristaan jo varhain. Alitolppa-Niitamon (2010) mukaan, jos vanhempien oman akkulturaatioprosessi on vaikea, tämä voi rajoittaa heidän kykyään tukea lasten kulttuurikasvatusta ja integroitumista.

Myös negatiivisia kokemuksia nousi esiin, erityisesti silloin kun vanhemmat nojautuivat voimakkaasti syntymäkulttuuriinsa ja suhtautuivat torjuvasti valtakulttuuriin. Nuoret kuvasivat tämän johtaneen erkaantumiseen, painostukseen ja ristiriitaisiin tunteisiin. Qin (2008) toi esiin, että tällaiset arvoriistiriidat voivat lisätä nuorten ahdistuneisuutta (Qin 2008: 30).

Positiivissa tapauksissa vanhemmat onnistuivat yhdistämään molemmat kulttuurit ja näyttämään, että integraatio voi tapahtua ilman oman kulttuurin menettämistä. Tällöin myös nuoret kokivat, ettei heidän tarvinnut valita, vaan he saattoivat rakentaa identi-

teettiään kahden kulttuurin välissä. Tämä vahvistaa Berryn (1997) integraatiostrategiaa, jonka mukaan kulttuurien yhdistäminen tukee sekä identiteettiä että psykologista hyvinvointia.

Merkittävä osa tuloksista liittyi vanhempien ja nuorten välille syntyneisiin akkulturaatiokuiluihin. Akkulturaatiokuiluilla tarkoitetaan perheen sisäisiä eroja siinä, miten vanhemmat ja lapset omaksuvat uuden kulttuurin piirteitä ja sopeutuvat yhteiskuntaan (Alitolppa-Niitamo 2010: 51). Haastateltavat kuvasivat usein integroituneensa suomalaisen yhteiskunnan arkeen vanhempiaan nopeammin. Tämä synnytti arvostiririitoja ja jännitteitä esimerkiksi seurusteluun, avioliittoon, ystävyys-suhteisiin ja käyttäytymismalleihin liittyen.

Arvostiririidat olivat nuorille erityisen haastavia, sillä ne vaikuttivat suoraan identiteetin rakentumiseen. Nuoret kuvasivat, että ristiriidat saattoivat johtaa irtaantumiseen toisesta kulttuurista, mutta eivät välttämättä samanaikaiseen samaistumiseen valtakulttuuriin. Tämä osoittaa, että kulttuuri-identiteetti ei kehity yksinkertaisesti lineaarisesti, vaan siihen liittyy jatkuvaa neuvottelua ja sopeutumista. Qin (2008) havaitsi tutkimuksessaan, että erityisesti seurusteluun ja vanhempien asettamiin rajoituksiin liittyvät ristiriidat voivat lisätä sukupolvien välisiä konflikteja. (Qin 2008: 54–55.)

Akkulturaatiokuilu voi myös heikentää perheen koheesiota ja lisätä ulkopuolisuuden tunnetta. Jos nuori kokee vanhempiensa olevan vahvasti sidoksissa taustakulttuuriin, mutta itse suuntautuu valtakulttuuriin, syntyy helposti tunne-etäisyyttä. Toisaalta joissakin tapauksissa ristiriidat voivat myös vahvistaa nuoren kykyä itsenäistyä ja reflektoida omaa identiteettiään.

Vaikka perheellä oli suuri vaikutus kulttuuri-identiteetin rakentumiseen, lähes kaikki nuoret kuvasivat myös omaa reflektointiaan ja toimijuuttaan merkittävänä. He pyrkivät poimimaan molemmista kulttuureista ”hyviä arvoja” ja jättämään syrjään sellaisia arvoja, joita eivät kokeneet omikseen. Tämä osoittaa, että identiteetti ei synny pelkästään vanhempien vaikutuksesta, vaan nuorilla on aktiivinen rooli sen rakentajina.

Nuorten toimijuus näkyi esimerkiksi siinä, miten he ratkaisivat ristiriitoja perheessä ja yhteiskunnassa. Joillekin tämä tarkoitti vahvempaa sitoutumista valtakulttuuriin, toisille taas tasapainottelua ja identiteetin rakentamista ”kolmannen kulttuurin” kautta. Tämä

tukee näkemystä identiteetistä jatkuvana, dynaamisena prosessina, jossa yksilö sovitaa yhteen erilaisia kulttuurisia vaikutteita.

10 Eettisyys ja luotettavuus

10.1 Eettisyys

Toteutimme koko opinnäytetyön prosessin ajan Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK) hyvää tieteellistä käytäntöä. Pidimme huolen siitä, että opinnäytetyömme luotettavuus, huolellisuus lähteissä, rehellisyys tiedon keruussa, haastateltavien arvostus sekä opinnäytetyön vastuunkanto toteutuivat. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023: 11.) Tutkimusmenetelmä, haastattelutilanteet, aineiston analysointi ja objektiivisuus toteutettiin eettisesti tarkastellen.

Hyvän tieteellisen käytännön mukaan yhteistyössä toisen toimijan kanssa on pidettävä huolta sopimuksista, oikeuksista sekä velvollisuuksista. Lisäksi omistus- ja käyttöoikeudet sekä velvoitteet tulee määritellä. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023: 13–14.) Haimme tutkimuslupaa työelämän yhteistyökumppaniltamme Familia ry:ltä heidän tutkimuslupamenettelynsä kautta. Kävimme Familia ry:n kanssa läpi molempien osapuolten velvollisuudet ja oikeudet opinnäytetyöhön liittyen. Olimme työelämän yhteistyökumppaniin yhteydessä koko opinnäytetyöprosessin ajan ja päivitimme heille työn etenemisestä. Tämän lisäksi keskustelimme opinnäytetyömme sisällöstä, haastateltavien löytämisestä sekä pyysimme palautetta opinnäytetyön tutkimuksesta. Tutkimuslupa haettiin vasta, kun Metropolia Ammattikorkeakoulu oli hyväksynyt tutkimuslupasuunnitelman.

Laadimme suostumuslomakkeen (liite 3) sekä informaatiolomakkeen (liite 5), joihin avasimme opinnäytetyön tarkoituksen, tutkimusmenetelmät, toimenpiteet, mahdolliset hyödyt ja haitat, aineiston hallinnan sekä tutkimuksen päättymisen käytännössä. Informaatiolomakkeissa kerroimme myös opinnäytetyön tekijöiden nimet ja yhteystiedot, ja haastateltavilla oli mahdollisuus olla yhteydessä koskien tutkimusta tai omaa haastatteluaan. Lisäksi varmistimme, että haastateltavat tiesivät voivansa esittää kysymyksiä ennen haastattelua, sen aikana ja sen jälkeen sekä sen, että osallistuminen oli täysin vapaaehtoista. Lomakkeissa avattiin myös aineiston tuhoamisprosessi.

Haastatteluiden jälkeen säilytimme aineiston, suostumuslomakkeen ja litteroinnin vain opinnäytetyön tekijöiden tiedossa olevan salasanan takana. Litteroidut tekstit sekä

suostumuslomakkeet siirrettiin Metropolia Ammattikorkeakoulun salatulle kovalevyille (Z-asemalle). Haastateltavien antamat tiedot pysyivät salattuina, eikä niitä luovutettu kenellekään ulkopuolisille. Varmistimme, etteivät haastateltavat olleet tunnistettavissa: nimet, maat ja iät jätettiin liittämättä siteerauksiin. Aineisto hävitetään asianmukaisesti opinnäytetyön julkaisun jälkeen. Tämän lisäksi opinnäytetyön tekijöinä tiedostimme salsapitovelvollisuutemme. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023: 11–14.)

Noudatimme avoimen tieteen periaatteita suunnittelun, toteutuksen ja dokumentoinnin aikana. Käsittelimme aiempaa tutkittua tietoa tietoperustassa ja johtopäätöksissä avoimesti ja asianmukaisesti. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023: 13.)

Huolehdimme haastateltavien itsemääräämisoikeuden, tietosuojan ja yksityisyyden toteutumisesta. Pidimme mielessä myös eri kulttuurien arvotuksen koko tutkimusprosessin ajan. Haastateltaville kerrottiin heidän oikeuksistaan ja valinnanvapaudestaan. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023: 12.)

Haastattelutilanteissa pyrimme luomaan turvallisemman tilan, mikä oli erityisen tärkeää, sillä käsittelimme herkkiä ja henkilökohtaisia teemoja. Turvallisemman tilan periaatteemme olivat samankaltaisia kuin Sosiaali- ja terveysministeriön määrittelemät: kunnioittava ja asiallinen käyttäytyminen, samanarvoisuuden edistäminen, vastuullisuus omasta käytöksestä sekä epäasianmukaisuuksiin puuttuminen. (Sosiaali- ja terveysministeriö.)

10.2 Luotettavuus

Opinnäytetyön luotettavuuden tarkasteluun käytimme Kanasen (2017) esittämiä laadullisen tutkimuksen yleisiä luotettavuuskriteerejä. Hakalan (2024) mukaan opinnäytetyön luotettavuudessa on kyse siitä, että lukija voidaan vakuuttaa tutkimuksen uskottavuudesta. Lukijan tulee ymmärtää tekstin perusteella, millä keinoin ja perusteluihin olemme päätyneet tuloksiimme. (Hakala 2024: 130.) Kanasen luotettavuuskriteerit koimme tarkoituksenmukaisiksi niiden konkreettisuuden vuoksi. Kananen (2017) mainitsee kuusi keskeistä kriteeriä: vahvistettavuus, arvioitavuus/dokumentaatio, tulkinnan ristiriidattomuus, saturaatio, aikaisempiin tutkimuksiin peilaaminen sekä informantin vahvistus. (Kananen: 2017: 176.)

Vahvistettavuus tarkoittaa muiden tutkittujen lähteiden hyödyntämistä tulosten tukena. Vahvistusta tuovat myös kyselyt, muut lähteet ja havainnointi. (Kananen 2017: 177–178.) Tässä työssä hyödynsimme laajasti erilaisia lähteitä, kuten vertaisarvioituja tutkimuksia ja kirjallisuutta. Lisäksi tutkimuksen tekijät tutkivat aineistoa yhdessä, jolloin vertaisarviointi toteutui myös prosessin aikana. Vahvistavina elementteinä toimivat myös tekijöiden omat havainnot kulttuuri-identiteetin rakentumisesta. Kahden kulttuurin nuorina pystyimme arvioimaan lähteiden relevanssia ja luotettavuutta myös omasta kokemusmaailmastamme.

Laadullisen tutkimuksen tulosten luotettavuutta voi heikentää tulkinnan ristiriitaisuus, etenkin jos tulokset perustuvat yhden henkilön näkemyksiin. Vertaisarviointi vähentää tätä riskiä. (Kananen 2017: 178). Tässä tutkimuksessa ristiriidattomuus toteutui luontevasti, sillä opinnäytetyön tekijöitä oli kaksi. Keskustelimme tuloksista yhdessä, mikä mahdollisti laajemman näkökulman sekä yhteisymmärryksen tulkinnoista.

Saturaatiolla tarkoitetaan tutkimustulosten toistuvuutta ja kylläisyyttä. Yksi havaintoyksikkö ei riitä tuottamaan saturaatiota, vaan havaintojen tulee toistua useamman informantin aineistossa. (Kananen 2017: 179.) Koimme viidennen haastattelun kohdalla, että saturaatio alkoi toteutua. Useat teemat nousivat esille kerta toisensa jälkeen, vaikka haastateltavien taustat ja kokemukset olivat yksilöllisiä. Saturaatio toteutui myös haastattelutulosten ja aiemman tutkitun tiedon välillä.

Aiempi tutkimus vahvistaa omia tutkimustuloksia ja lisää luotettavuutta (Kananen 2017: 179). Kävimme yhdessä läpi sekä suomalaisia että kansainvälisiä tutkimuksia, mikä mahdollisti monipuolisen näkökulman ja lisäsi tulosten vahvistettavuutta. Hyödynsimme aiempaa tutkimustietoa myös haastattelurungon suunnittelussa, jotta tutkimuksesta muodostui yhtenäisempi.

Laadullisessa tutkimuksessa luotettavuutta voidaan vahvistaa myös informantin vahvistuksella eli sillä, että tutkittavat kommentoivat tutkijan tulkintoja ja varmistavat niiden oikeansuuntaisuuden. (Kananen 2017: 177; Tuomi & Sarajärvi 2018: 165.) Tässä opinnäytetyössä informantin vahvistusta ei toteutettu. Päätös perustui sekä tutkimuksellisiin että eettisiin syihin: aineisto käsitteli henkilökohtaisia ja sensitiivisiä teemoja, jolloin anonymiteetin suojaaminen ja yksityisyyden kunnioittaminen asetettiin etusijalle. Lisäksi tutkimuksen aikataulu ja resurssit eivät mahdollistaneet systemaattista palautteen keruuta analyysin tulkinnoista.

Luotettavuutta pyrittiin kuitenkin varmistamaan muilla keinoin: huolellisella ja systemaattisella analyysillä, jatkuvalla reflektiolla sekä opinnäytetyöparin keskinäisellä vertaisarvioinnilla. Vaikka osallistujien suoranaista vahvistusta ei saatu, tulokset on ankkuroitu suoriin haastattelusitaatteihin, jotta osallistujien ääni välittyi mahdollisimman autenttisesti. Lisäksi analyysi on peilattu aiempaan tutkimukseen ja teoreettiseen viitekehukseen, mikä vahvistaa sisällön johdonmukaisuutta ja teoreettista validiteettia.

11 Pohdinta

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli tuoda esiin kahden kulttuurin nuorten omia kokemuksia ja näkemyksiä heidän kulttuuri-identiteetinsä rakentumisesta Suomessa. Halusimme ymmärtää, millaisia tekijöitä nuorten identiteettiin vaikuttaa ja miten heidän arkeensa kietoutuvat perheen, yhteiskunnan ja ympäristön odotukset. Tutkimuskysymykset laadittiin huolella ja kriittisesti aikaisempaan tutkimustietoon pohjautuen, jotta tulokset olisivat mahdollisimman luotettavia ja todellisuutta kuvaavia.

Tulosten tarkastelun myötä huomasimme, että kahden kulttuurin kanssa eläminen on moniulotteinen ja jatkuvasti muuttuva prosessi. Nuorten kokemukset olivat syviä ja toisinaan ristiriitaisia, mutta niissä toistui myös vahva toivo ja sopeutumiskyky. Perheen merkitys nousi esiin lähes jokaisessa haastattelussa. Vanhempien integroituminen suomalaiseen yhteiskuntaan ja heidän omat arvonsa heijastuivat suoraan tapaan ymmärtää ja rakentaa omaa identiteettiään. Tämä havainto vahvisti alkuperäistä oletustamme, mutta tuntui silti merkitykselliseltä aiheen kannalta.

Kieli ja sosiaaliset suhteet osoittautuivat myös voimakkaiksi identiteettiä muokkaaviksi tekijöiksi. Reflektoinnin yhteydessä nousi esiin, miten kieli toimii siltana kulttuurien välillä ja miten sen puuttuminen voi synnyttää etäisyyttä. Ystävyys-suhteet ja vertaisryhmät tarjosivat nuorille turvaa, ymmärrystä ja hyväksyntää silloin, kun muu yhteiskunta ei sitä aina tarjonnut. Tämä oli meille henkilökohtaisesti helppo ymmärtää, sillä monikulttuurisen taustan omaavina pystymme samaistumaan siihen, miltä tuntuu etsiä omaa paikkaansa kahden maailman välissä.

Oli myös pysäyttävää huomata, että monet haastattelut nuoret kokivat jäävänsä kahden kulttuurin väliin, eivätkä täysin kuuluvansa kumpaankaan. Tätä voisi Berryn (1997) mallin mukaan kuvata marginalisaationa, mutta monien nuorten kertomuksissa tämä ei tila ei ollut pelkästään negatiivinen. He kuvasivat löytäneensä uudenlaisen ”kolmannen

kulttuurin”, jossa molempien kulttuurien parhaat puolet yhdistyvät ja jossa he voivat olla omia itsejään. Tämä näkökulma toi tutkimukseemme toivoa ja osoitti, että monikulttuurisuus ei ole vain haaste, vaan myös voimavara.

Tutkimuksemme kohderyhmä kahden kulttuurin kanssa kasvavat nuoret oli sopiva ja toi esille laajan kirjon kokemuksia. Jatkossa kohderyhmää voisi kuitenkin rajata tarkemmin esimerkiksi iän, sukupuolen tai maahanmuuttosukupolven perusteella, jotta erilaisia identiteettiprosesseja voitaisiin vertailla syvällisemmin. Lisäksi pohdimme käsitteiden, kuten maahanmuuttaja ja toisen polven maahanmuuttaja, arvolatautuneisuutta. Halusimme käyttää niitä tutkimuksellisesti oikein, mutta samalla varoa, ettemme määrittele nuoria pelkästään näiden kautta.

Aiemmissä tutkimuksissa (Berry 1997; Alitolppa-Niitamo 2010; Mannila 2024) on tuotu esiin akkulturaation haasteet, identiteetin kehittyminen sekä syrjinnän vaikutukset nuorten hyvinvointiin. Meidän tutkimuksemme täydentää näitä näkökulmia nostamalla esiin nuorten oman äänen ja kokemukset. Oli tärkeä huomata, että nuoret eivät aina kokee olevansa vain ”sopeutumassa”, vaan myös aktiivisesti muokkaamassa ympäröivää kulttuuriaan ja luomassa uutta.

11.1 Tulosten hyödyntäminen ja kehittämissuhteet

Tuloksemme tarjoavat arvokasta tietoa Familia ry:lle, joka tekee työtä kahden kulttuurin perheiden ja nuorten parissa. Näiden havaintojen avulla Familia voi kehittää toimintaansa entistä nuorisolähtöisemmäksi ja kulttuurisensitiivisemmäksi. Tuloksia voidaan hyödyntää myös koulutus-, nuoriso ja sosiaalialan työssä lisäämään ymmärrystä siitä, mitä monikulttuurinen kasvu ja identiteetti voivat merkitä yksilön hyvinvoinnille.

Jatkossa aihetta olisi hyödyllistä tarkastella laajemmalla aineistolla eri puolilta Suomea, jotta alueelliset erot ja paikalliset tukirakenteet tulisivat näkyviin. Vanhempien näkökulman tutkiminen olisi myös tärkeää, sillä se täydentäisi ymmärrystä perheen sisäisestä akkulturaatioprosessista. Lisäksi vertaileva tutkimus toisen ja kolmannen sukupolven välillä voisi paljastaa, miten identiteetti ja kulttuurinen kuuluminen muuttuvat sukupolvien myötä.

11.2 Opinnäytetyöprosessi ja ammatillinen kasvu

Opinnäytetyöprosessi oli meille henkilökohtaisesti merkittävä matka. Aihe oli lähellä meille merkityksellinen, ja juuri siksi se tuntui tärkeältä ja vastuulliselta työstää oikealla tavalla ja asianmukaisella tavalla. Prosessin aikana opimme valtavasti – emme vain tutkimuksesta ja analysoinnista, vaan myös itsestämme. Laadullisen tutkimuksen tekeminen syvensi ymmärrystämme kulttuurisesta moninaisuudesta ja auttoi meitä kehittymään empaattisemmaksi ja sensitiivisemmiksi ammattilaisiksi.

Haastattelujen toteuttaminen oli sekä antoisaa että haastavaa. Oli hetkiä, jolloin pohdimme, teemmekö oikeita valintoja, ja toisinaan olimme epävarmoja siitä, miten käsitellä herkkiä teemoja riittävän kunnioittavasti. Kuitenkin jokainen keskustelu nuorten kanssa vahvisti käsitystämme siitä, miksi tämä aihe on tärkeä. Meille jäi vahva tunne siitä, että olemme tehneet jotain merkityksellistä – ei vain opinnäytetyön vuoksi, vaan nuorten äänen esiin tuomiseksi.

Tutkimusprosessi opetti myös kriittisyyttä ja pitkäjänteisyyttä. Opin ymmärtämään, miten tärkeää on luottaa prosessiin ja siihen, että asioita voi hioa useaan kertaan. Erityisen opettavaista oli huomata, että aineistoon palaaminen useasti toi esiin aina uusia vivahteita. Tämä vahvisti käsitystämme, siitä että laadullinen tutkimus on elävä ja dynaaminen prosessi.

Ammatillisesti kasvoimme paljon. Opimme kuuntelemaan, refleктоimaan ja arvostamaan erilaisten tarinoiden merkitystä. Prosessi vahvisti tutkimuseettistä ymmärrystämme ja kykyämme tarkastella monikulttuurisuutta paitsi teoreettisesti, myös inhimillisesti.

Suurimpia haasteita olivat sopivien haastateltavien löytyminen ja aineiston rajaaminen. Vaikka haastattelumäärä riitti tutkimuskysymyksiin vastaamiseen, laajempi aineisto olisi voinut tuoda lisää syvyyttä. Tulevaisuudessa voisimme hyödyntää myös ryhmähaastatteluja tai kyselylomakkeita, jotta vertailtavuus ja näkökulmien moninaisuus lisääntyisivät.

Tämän opinnäytetyön tekeminen ja sen valmistuminen ei olisi ollut mahdollista ilman tekijöiden välistä saumatonta yhteistyötä. Työskentely parini kanssa oli alusta loppuun saakka sujuvaa, joustavaa ja ennen kaikkea toistemme tapoja ja ajatuksia tukevaa. Iso

kiitos opinnäytetyöparilleni joustavuudesta, ja ymmärryksestä, myöhäisten iltojen ideoinneista sekä siitä, että tilaa visioida ja kokeilla uutta oli aina.

Koska aihe oli meille molemmille aidosti tärkeä ja lähellä omaa mielenkiinnon aluetta, se näkyi myös työskentelyssämme. Yhteinen into, sitoutuminen ja halu ymmärtää aihetta syvemmin toivat työhön energiaa ja merkityksellisyyttä. Tämä yhteistyö oli yksi suurimmista voimavaroista koko prosessin ajan ja teki opinnäytetyön tekemisestä paitsi opettavaisen myös hyvin antoisan kokemuksen.

Tämä opinnäytetyö on ollut meille ammatillisen ja henkilökohtaisen kasvun matka. Se on antanut meille mahdollisuuden yhdistää oman kokemuksemme ja tutkijan roolin tavalla, joka on ollut sekä opettava että koskettava. Koemme että onnistuimme vastaan tutkimuskysymyksiin ja tuomaan esille kahden kulttuurin nuorten äänen aidosti ja kunnioittavasti.

Vaikka prosessi oli pitkä ja paikoin vaativa, olemme ylpeitä lopputuloksesta. Työ on antanut meille välineitä kohdata monikulttuurisuutta avoimemmin ja ymmärtäväisemmin myös tulevassa työelämässä. Ennen kaikkea tämä opinnäytetyö on muistuttanut meitä siitä, että jokaisella nuorella on oikeus tulla nähdyksi ja kuulluksi omana itsenään riippumatta siitä, mistä hänen juurensa ovat.

Lähteet

Alitolppa-Niitamo, Anne 2010. Perheen akkulturaatio ja sukupolvien väliset suhteet. Teoksessa Martikainen, Tuomas & Haikkola, Lotta (toim.). Maahanmuutto ja sukupolvet. Helsinki: Hakapaino. 45-64.

Allardt, Erik 1993. Sosiologia. 5. painos. Juva: WSOY:n graafiset laitokset.

Arends-Tóth, Judit & van de Vijver, Fons J.R. 2006. Issues in the Conceptualization and Assessment of Acculturation. Marc Bornstein & Linda R. Cote. Acculturation and Parent-child Relationships: Measurement and Development. Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates, Publisher, 33-62.

Berry, John W. 2017. Theories and models of acculturation. The Oxford handbook of acculturation and health 10. United States of America: Oxford University Press. <<https://books.google.fi/books>> Viitattu 22.4.2025

Berry, John & Kalin, Rudolf 1995. Multicultural and ethnic attitudes in Canada: An overview of the 1991 National Survey. Canadian Journal of Behavioural Science. 27. (3). 301–320. <<https://doi.org/10.1037/0008-400X.27.3.301>>. Viitattu 19.2.2025

Berry, John 1997. Immigration, acculturation and adaptation. Applied Psychology: An International Review. 46. 5–68. <<https://doi.org/10.1111/j.1464-0597.1997.tb07.x>>. Viitattu 19.2.2025

Bourhis, Richard & Barrette, Geneviève & El-Geledi, Shaha & Schmidt Sr., Ronald 2009. Acculturation Orientations and Social Relation Between Immigrant and Host Community Members in California. Journal of Cross-Cultural Psychology. 40. 443–467. <<https://doi.org/10.1177/00220222Tu330988>>. Viitattu 19.2.2025

Bravo, Marcella & Lönnback, Eva Britt 1997. Förebyggande psykosocialt arbete med invandrade familjer: Gruppmetod som stärker integrationsprocessen. Tukholma: FoU-Rapport 1997:22.

Dunderfelt, Tony 2011. Elämänkaaripsykologia. Lapsen kasvusta yksilön henkiseen kehitykseen. Helsinki:WSOYpro Oy.

Ensi- ja turvakotiliitto. Ero kohden kulttuurin perheissä. <<https://ensijaturvakotiliitto.fi/>> Viitattu 11.4.2025

Erikson, E. (1959). Theory of identity development. E. Erikson, Identity and the life cycle. Nueva York: International Universities Press. Obtenido de <<https://www.bpi.edu/>> Viitattu 24.2.2025

Familia ry 2025a. Yhdistys. <<https://www.familia.fi/index.html>> Viitattu 19.4.2025

Familia ry 2025b. MunDuo-hanke. <<https://www.familia.fi/munduo.html>> Viitattu 19.4.2025

Hakala, Juha T 2024. Laadullisen tutkimuksen ABC: Menetelmäopas opinnäytteen tekijälle. Helsinki: Gaudeamus Oy.

Hall, Stuart, Lehtonen, M., Löytty, O., Lehtonen, M., Löytty, O., Lehtonen, M., & Löytty, O. (2019). Mitä on tekeillä?: Esseitä vallasta, uusliberalismista ja monikulttuurisuudesta. Vastapaino.

Hall, Stuart, Lehtonen, M., Herkman, J., Lehtonen, M., & Herkman, J. 1999. Identiteetti. Vastapaino. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Hall, Stuart 2000. Monikulttuurisuus. Teoksessa Lehtonen, Mikko & Löytty, Olli (toim.). Mitä on tekeillä? Esseitä vallasta, uusliberalismista ja monikulttuurisuudesta. Tampere: Kustannusosakeyhtiö Vastapaino. 155-205.

Hall, Stuart 1989. Rasismi ideologisena diskurssina. Teoksessa Lehtonen, Mikko & Löytty, Olli (toim.). Mitä on tekeillä? Esseitä vallasta, uusliberalismista ja monikulttuurisuudesta. Tampere: Kustannusosakeyhtiö Vastapaino. 155-205.

Holm, G., & Londen, M. 2010. The discourse on multicultural education in Finland: education for whom? *Intercultural Education*, 21(2), 107–120.
<<https://doi.org/10.1080/14675981003696222>> Viitattu 25.2.2025

Isovanhemmat ja kaksikulttuurinen lapsiperhe. Väestöliiton verkkojulkaisu 2020.
<<https://www.vaestoliitto.fi/>> Viitattu 23.2.2025

Jokinen, Arja & Raitakari, Suvi & Ranta, Johanna 2022. Sosiaalityö Yhteiskunnan Marginaaleissa - Konstruktionistisia jäsennyksiä. Tampere: Vastapaino.

Kananen, Jorma 2017. Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kuronen, Marjo 2022. Marginaalisuuden, haavoittuvuuden ja nais erityisyyden käsitteellisiä paikannuksia. Teoksessa Jokinen, Arja & Raitakari, Suvi & Ranta, Johanna (toim.) Sosiaalityö Yhteiskunnan Marginaaleissa – Konstruktionistisia jäsennyksiä. Tampere: Vastapaino.

Laki kotoutumisen edistämisestä 681/2023. Annettu Helsingissä 19.04.2023.
<<https://www.finlex.fi/>> Viitattu 12.03.2025

Latomaa, Sirkku & Suni, Minna 2010. Toisen sukupolven kielelliset valinnat. Teoksessa Martikainen, Tuomas & Haikkola, Lotta (toim.). Maahanmuutto ja sukupolvet. Helsinki: Hakapaino. 151-174.

Liebkind, Karmela 2000. Monikulttuurinen Suomi: etsinet suhteet tutkimuksen valossa. Tampere: Tammer-paino.

Mannila, Simo 2024. Syrjintä Suomessa 2020-2023. Tietoraportti. Oikeusministeriö Helsinki. Helsinki: Valto. <<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi>> Viitattu 22.4.2025

Mäki-Kulmala, Heikki 2015. Valinta ja itseys Eriksonista Kierkegaardiin. Teoksessa Ropo, Eero & Sormunen, Eero & Heinström, Jannica. (toim.) Identiteetistä informaatiolu-kutaitoon. Tavoitteena itsenäinen ja yhteisöllinen oppija. Tampere: Tampere University Press. 140-162.

Määttä, Mirja & Westerback, Frida 2022. Nuoret aikuiset työmarkkinoilla ja niiden kyn-nyksellä – elämäkulun näkökulma. Nuorisotutkimus 40. (3). 22-38.

<<https://doi.org/10.57049/nuorisotutkimus.9122542>> Viitattu 24.3.2025

Norto, Emma & Pettersson, Katariina & Varjonen, Sirkku 2024. Etnisten ja kulttuuristen ryhmäsuhteiden tutkimus: kriisien diskursiivisen psykologian näkökulma. Teoksessa Sosiaalinen Konstruktionismi. Miten tarkastella tulkintojen ja todellisuuden sosiaalista rakentumista, Niska & Venäläinen & Olakivi & Cañada (toim.) Tampere: Vastapaino. 143-182.

Nuorisolaki 1285/2016. Annettu Helsingissä 21.12.2016. <<https://www.finlex.fi/fi/laki/smur/2016/20161285>>. Viitattu 12.2.2025

Perustuslaki 731/1999. Annettu Helsingissä 01.03.2000. <<https://www.finlex.fi>> Viitattu 25.2.2025

Phinney, Jean S & Ong, Anthony & Madden, Tanya 2000. Cultural values and International Value Discrepances in Immigrant and Non-Immigrant Families. Child Development.

Puusa, Anu & Juuti, Pauli 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Gaudeamus.

Qin, D.B. 2008. Doing Well vs. Feeling Well: Understanding Family Dynamics and the Psychological Adjustment of Chinese Immigrant Adolescents”, Journal of Youth and Adolescence. <<https://www.proquest.com>> Viitattu 25.2.2025

Saastamoinen, Mikko & Kuusela, Pekka & Korhonen, Piia & Valkonen, Satu & Pirskanen, Henna & Itäpuisto, Maritta & Rautio, Pertti 2006. Minuus ja identiteetti: sosiaali-psykologinen ja sosiologinen näkökulma. Tampere: Tampere University Press.

Saukkonen, Pasi 2019. Yksi seutu vai kolme erilaista kaupunkia: maahanmuutto ja kotoutuminen pääkaupunkiseudulla. Helsingin kaupunki. Tutkimus- ja tilastotietoa Helsingistä. Helsingin kaupunki. <<https://kaupunkitieto.hel.fi>> Viitattu 21.4.2025

Saukkonen, Pasi 2013. Erilaisuuksien Suomi. Vähemmistö- ja kotouttamispolitiikan vaihtoehdot. Tallin: Gaudeamus Oy.

Saukkonen, Pasi 2020. Vimmainen maailma. Kirjoituksia muuttoliikkeestä, monikulttuurisuudesta ja nationalismista. Siirtolaisuusinstituutti. Turku: Painosalama Oy.

Schubert, Carla 2013. Kottoutumisen psykologiaa. Teoksessa Alitolppa-Niitamo, Anne & Fågel, Stina & Säävälä, Minna (toim.) Olemme muuttaneet – ja kotoudumme. Maahan muuttaneen kohtaaminen ammatillisessa työssä. Helsinki: Väestöliitto ry

Sinokki, Jani 2017. Rasismi ja käsiteneihilismi. Ajatus 74. (1). 173-204. <<https://journal.fi/ajatus/article/view/74483>> Viitattu 24.3.2025

Sosiaali- ja terveysministeriö 2025. Sosiaali- ja terveysministeriön turvallisemman tilan periaatteet. <<https://stm.fi/turvallisemman-tilan-periaatteet>> Viitattu 9.4.2025

Tadmor, C. T., & Tetlock, P. E. 2006. Biculturalism: A Model of the Effects of Second-Culture Exposure on Acculturation and Integrative Complexity. Journal of Cross-Cultural Psychology, 37(2), 173-190. <<https://doi.org/>> Viitattu 22.4.2025

Trepte, Sabine & Loy, Laura S. 2017. Social identity theory and self-categorization theory. The international encyclopedia of media effects, 63. pp.1-13. Hohenheim: John Wiley & Sons ,Inc. <<https://www.researchgate.net>> Viitattu 21.4.2025

Tajfel, Henri & Turner, John. C. 2004. The social identity theory of intergroup behavior. Teoksessa Jost, J. John & Sadius, Jim (toim.). Political psychology: Key readings (pp. 276–293). Psychology Press.

Tilastokeskus. Ulkomaista syntyperää olevien työ- ja hyvinvointi -tutkimus (UTH). <<https://stat.fi/>> Viitattu 24.3.2025.

Trepte, Sabine & Loy, Laura S. 2017. Social identity theory and self-categorization theory. The international encyclopedia of media effects, 63. pp.1-13. Hohenheim: John Wiley & Sons ,Inc. <<https://www.researchgate.net>> Viitattu 21.4.2025

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2018. Laadullinen tutkimus ja sisältöanalyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan HTK-ohje 2023. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. 1. painos. Helsinki: Tutkimuseettinen neuvottelukunta. <https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf>

Yijälä, Anu 2023. Kansallinen samastuminen ja luottamus maahanmuuttokontekstissa: Tutkimus suomalaisuuteen samastumisesta ja sen merkityksestä luottamuksen muodostumisessa pääkaupunkiseudulla. Helsinki: Helsingin kaupunki.

Flyer

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Etsimme haastateltavia tutkimukseen!

Oletko 18-29-vuotias ja kasvanut Suomessa monikulttuurisessa perheessä?

Osallistu tutkimukseen kulttuuri-identiteetistä

Mikä on kulttuuri-identiteetti?

Kulttuuri-identiteetti tarkoittaa sitä, millaiseksi koet itsesi eri kulttuurien keskellä - miten perheesi tausta, ympäristö ja yhteiskunta vaikuttavat siihen, kuka olet ja mihin tunnet kuuluvasi.

Etsimme haastateltavia, jotka:

- Ovat 18-29-vuotiaita
- Ovat syntyneet ja kasvaneet Suomessa
- Tunnistavat itsensä kahden kulttuurin nuoriksi tai toisen polven maahanmuuttajiksi
- Ovat kiinnostuneita omista kokemuksistaan

Infoa haastattelusta

- Haastattelut järjestetään suomeksi.
- Kesto: noin 30-60 minuuttia
- Paikka: Sovitaan yhdessä turvallinen ja rauhallinen tila
- Haastattelut äänitetään ja anonymisoidaan – kaikki vastaukset käsitellään luottamuksellisesti.

Kiinnostuitko? Haluaisitko lisätietoa?

hanna.shayan@metropolia.fi
simaren.singh@metropolia.fi

Haastattelurunko

Haastattelurunko

Taustakysymykset

- Ikä
- Kahden kulttuurin nuori/toisen polven maahanmuuttajanuori
- Mistä maasta vanhemmat/toinen vanhempi on?

1. Kulttuuri-identiteetin rakentuminen ja muuttuminen

- Onko kulttuuri-identiteettisi muuttunut ajan myötä? Jos on, miten?
- Koetko, että sinun täytyy valita kulttuurien välillä, vai yhdistätkö ne luontevasti?
- Miten perheesi kulttuuriset perinteet ja arvot ovat vaikuttaneet omaan kulttuuri-identiteettiisi?

2. Kuuluminen, ulkopuolisuus ja sosiaalinen identiteetti

- Onko sinulla ollut hetkiä, jolloin olet tuntenut itsesi ulkopuoliseksi jommassakummassa kulttuurissa?
- Miten ystäväpiirisi tai sosiaaliset suhteesi vaikuttavat siihen, miten hahmotat identiteettiisi?
- Miten yhteiskunnan tai ympäristön odotukset ovat vaikuttaneet perheesi ja sinun integroitumiseen?

3. Vanhempien vaikutus ja perhetausta

- Millä tavoin vanhempasi ovat tukeneet sinua kulttuuri-identiteettiisi muodostumisessa?
- Ovatko vanhempasi kannustaneet sinua säilyttämään molemmat kulttuurit, vai onko painotettu enemmän jompaakumpaa kulttuuria?
- Koetko, että vanhempiesi kokemukset vaikuttavat omaan käsitykseen suomalaisuudesta tai syntymäkulttuuristasi/toisesta kulttuurista?
- Millä tavoilla vanhempasi ovat integroituneet suomalaiseen yhteiskuntaan?
- Onko perheessäsi ollut erimielisyyksiä siitä, miten kulttuuri-identiteettiä tulisi rakentaa?

4. Ympäristön ja yhteiskunnan vaikutus

- Millä tavoin suomalainen yhteiskunta ja ympäristö ovat vaikuttaneet kulttuuri-identiteettiisi kehittymiseen?
- Miten yhteiskunnan tai ympäristön odotukset ovat vaikuttaneet siihen, miten määrittelet itsesi kulttuurisesti?

Suostumuslomake

Tutkittavan suostumus

Tutkittavan suostumuslomake

Tutkimuksen nimi: Kahden kulttuurin nuorten kokemukset ja näkemykset kulttuuri-identiteetistään
Tutkimuksen toteuttaja: Metropolia Ammattikorkeakoulu
Simaren Singh simaren.singh@metropolia.fi ,
Hanna Shayan Hanna.shayan@metropolia.fi ,
Vastaava ohjaaja: Tanja Saariaho Tanja.Saariaho@metropolia.fi

Minu on pyydetty osallistumaan yllä mainittuun tutkimukseen, jonka tarkoituksena on selvittää kahden kulttuurin nuorten kokemuksia ja näkemyksiä kulttuuri-identiteettinsä kehityksestä Suomessa.

Olen saanut tiedotteen tutkimuksesta ja ymmärtänyt sen. Tiedotteesta olen saanut riittävän selvityksen tutkimuksesta, sen tarkoituksesta ja toteutuksesta, oikeuksistani sekä tutkimuksen mahdollisesti liittyvistä hyödyistä ja riskeistä. Minulla on ollut mahdollisuus esittää kysymyksiä ja olen saanut riittävän vastauksen kaikkiin tutkimusta koskeviin kysymyksiini.

Olen saanut tiedot tutkimukseen mahdollisesti liittyvästä henkilötietojen keräämisestä, käsittelystä ja luovuttamisesta ja minun on ollut mahdollista tutustua tutkimuksen tietosuojaselosteeseen.

Osallistun tutkimukseen vapaaehtoisesti. Minua ei ole painostettu eikä houkuteltu osallistumaan tutkimukseen.

Minulla on ollut riittävästi aikaa harkita osallistumistani tutkimukseen.

Ymmärrän, että osallistumiseni on vapaaehtoista. Voin keskeyttää tutkimukseen osallistumisen tai peruuttaa suostumukseni koska tahansa syytä ilmoittamatta. Olen tietoinen siitä, että mikäli keskeytän (voin jatkaa sitä myöhemmin) tutkimuksen, keskeyttämiseen asti kerättyjä tietoja voidaan käyttää tutkimuksessa. Jos peruutan suostumukseni, minusta jo kerättyjä henkilötietoja, näytteitä ja muita tietoja ei voida käsitellä enää osana tutkimusta, vaan ne hävitetään, mikäli niiden poistaminen aineistosta on edelleen mahdollista.

Allekirjoituksellani vahvistan osallistumiseni tähän tutkimukseen.

Jos tutkimusaineistoa jatko käytetään tai avataan, annan allekirjoituksellani suostumukseni myös tähän.

Jos tutkimukseen liittyvien henkilötietojen käsittelyperusteena on suostumus, vahvistan allekirjoituksellani suostumukseni myös henkilötietojeni käsittelyyn. Minulla on oikeus peruuttaa suostumukseni tietosuojaselosteessa kuvatulla tavalla.

_____

Allekirjoitus: _____

Nimenselvennys: _____

Alkuperäinen allekirjoitettu tutkittavan suostumus sekä kopio tutkimustiedotteesta liitteineen jäävät tutkijan arkistoon. Tutkimustiedote liitteineen ja kopio allekirjoitetusta suostumuksesta annetaan tutkittavalle.

Käsitteistö

Käsitteiden kuvaus haastateltaville

Kahden kulttuurin nuori

Kahden kulttuurin nuorella tarkoitetaan henkilöä, joka on kasvanut kahden eri kulttuurin vaikutuksessa. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi sitä, että toinen vanhempi on suomalainen ja toinen ulkomaalaistaustainen, tai että nuori on syntynyt ja kasvanut Suomessa, mutta hänen perheensä tausta on toisesta maasta.

Kulttuuri-identiteetti

Kulttuuri-identiteetti kuvaa yksilön kokemusta omasta kulttuurisesta taustastaan ja kuulumisestaan eri kulttuurisiin ryhmiin. Se voi sisältää esimerkiksi kielen, arvot, tavat ja perinteet, joita yksilö kokee itselleen merkityksellisiksi. Kulttuuri-identiteetti voi muuttua ja kehittyä elämän aikana.

Integraatio

Integraatio tarkoittaa kahden tai useamman kulttuurin yhdistämistä, jolloin yksilö tai ryhmä säilyttää oman kulttuurinsa, mutta omaksuu myös valta-yhteiskunnan tapoja ja osallistuu sen toimintaan. Integraatio nähdään usein myönteisenä sopeutumisstrategiana, sillä se mahdollistaa sekä kulttuurisen monimuotoisuuden että yhteiskuntaan osallistumisen.

Integroituminen

Integroituminen on yksilön tai ryhmän prosessi, jossa hän sopeutuu ja tulee osaksi yhteiskuntaa, säilyttäen kuitenkin oman kulttuurinsa keskeisiä piirteitä. Integroituminen voi tapahtua esimerkiksi koulutuksen, työelämän, kielen oppimisen ja sosiaalisten suhteiden kautta.

Yhteiskunta

Yhteiskunnalla tarkoitetaan ihmisten muodostamaa järjestelmää, jossa vallitsevat tietyt normit, arvot ja lait. Suomalainen yhteiskunta koostuu erilaisista ryhmistä, instituutioista ja kulttuureista, ja se muuttuu ajan myötä.

Ympäristö

Ympäristöllä viitataan yksilön elinympäristöön ja siinä vaikuttaviin tekijöihin. Tämä voi tarkoittaa fyysistä ympäristöä (koti, koulu, työpaikka) sekä sosiaalista ympäristöä (perhe, ystävät, media, yhteisöt). Ympäristö vaikuttaa siihen, miten yksilö kokee kulttuuri-identiteettinsä ja integroitumisensa.

Kulttuuriset perinteet

Kulttuuriset perinteet ovat tapojen, uskomusten ja rituaalien jatkumoa, jotka siirtyvät sukupolvelta toiselle. Ne voivat liittyä esimerkiksi juhlapäiviin, ruokakulttuuriin, perhesuhteisiin tai uskonnollisiin käytäntöihin.

Kulttuuriset arvot

Kulttuuriset arvot ovat käsityksiä siitä, mikä on tärkeää ja oikein tietyn kulttuurin sisällä. Ne voivat liittyä esimerkiksi perheeseen, koulutukseen, työntekoon, yhteisöllisyyteen tai itsenäisyyteen. Kulttuuriset arvot voivat vaikuttaa siihen, miten yksilö suhtautuu itseensä ja ympäristöönsä.

Informaatiolomake

Tutkittavan informointilomake

TIEDOTE TUTKIMUKSESTA

Kahden kulttuurin nuorten kokemukset ja näkemykset kulttuuri-identiteetistään

Pyyntö osallistua tutkimukseen

Teitä pyydetään mukaan tutkimukseen, jossa tutkitaan toisen polven maahanmuuttajanuorten ja kahden kulttuurin nuorten kokemuksia ja näkemyksiä kulttuuri-identiteetistä ja kuulumisen tunteesta suomalaisessa yhteiskunnassa. Tutkimuksen tavoitteena on ymmärtää, millaisia haasteita ja voimavaroja monikulttuurinen tausta voi tuoda nuorten identiteetin rakentumisessa. Olemme arvioineet, että sovellutte tutkimukseen, koska olette 18-29-vuotias nuori, joka on syntynyt ja kasvanut Suomessa ja jolla on monikulttuurinen tausta. Tämä tarkoittaa, että joko toinen tai molemmat vanhemmistanne ovat ulkomaalaistaustaisia, tai että toinen vanhemmistanne on suomalainen ja toinen ulkomaalaistaustainen. Näiden kriteerien perusteella teillä on kokemuksia, jotka liittyvät tutkimuksemme aihepiiriin. Tämä tiedote kuvaa tutkimusta ja teidän osuuttanne siinä. Perehdyttyänne tähän tiedotteeseen teille järjestetään mahdollisuus esittää kysymyksiä tutkimuksesta, jonka jälkeen teiltä pyydetään suostumus tutkimukseen osallistumisesta.

Vapaaehtoisuus

Tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista. Kieltäytyminen ei vaikuta teidän oikeuksiinne eikä asemaanne Familia ry:n palveluiden käyttäjänä. Tutkimukseen osallistuminen ei myöskään vaikuta mahdollisuksiinne käyttää Familia ry:n palveluita jatkossa. Haluamme varmistaa, että osallistutte tutkimukseen omasta vapaasta tahdostanne ja että teillä on kaikki tarvittavat tiedot päätöksenne tekemiseksi. Voitte myös keskeyttää tutkimuksen koska tahansa syytä ilmoittamatta. Mikäli keskeytätte tutkimuksen, teistä keskeyttämiseen mennessä kerättyjä tietoja ja näytteitä voidaan käyttää osana tutkimusaineistoa. Mikäli peruutatte suostumuksen, teistä jo kerättyjä henkilötietoja, näytteitä ja muita tietoja ei voida käsitellä enää osana tutkimusta, vaan ne hävitetään, mikäli niiden poistaminen aineistosta on edelleen mahdollista.

Tutkimuksen tarkoitus

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on ymmärtää, miten kahden kulttuurin nuoret ja toisen polven maahanmuuttajanuoret kokevat kulttuuri-identiteettinsä Suomessa. Tutkimuksessa tarkastellaan, millaisia tekijöitä kuten perhe, yhteiskunta, ystäväpiiri ja ympäristö vaikuttavat identiteetin muodostumiseen ja miten nämä nuoret kokevat kuulumisen tunteen eri kulttuurien välillä. Pyrimme tuomaan tutkimuksessa esiin heidän kokemuksiaan (ja näkemyksiään) mahdollisista haasteista ja voimavaroista monikulttuurisessa kasvuympäristössä. Tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää esimerkiksi monikulttuuristen nuorten hyvinvoinnin tukemisessa sekä kulttuurisensitiivisten palveluiden ja yhteiskunnallisten toimintamallien kehittämisessä.

Tutkittavan informointilomake

Tutkimuksen toteuttajat

Tämä tutkimus on osa Metropolia Ammattikorkeakoulun opiskelijoiden toteuttamaa tutkimusta, joka tehdään osana opinnäytetyöopintojaksoja. Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa ajankohtaista tietoa monikulttuuristen nuorten kulttuuri-identiteetistä ja siihen vaikuttavista tekijöistä Suomessa. Tutkimus toteutetaan yhteistyössä Familia ry:n kanssa, joka toimii tutkimuksen yhteistyökumppanina ja on myöntänyt tutkimusluvan. Familia ry on monikulttuurisille perheille ja yksilöille suunnattu järjestö, joka edistää kulttuurienvälistä vuorovaikutusta sekä tarjoaa tukea monikulttuurisuuden kysymyksiin. Metropolia Ammattikorkeakoulu vastaa tutkimuksen toteuttamisesta ja ohjauksesta osana korkeakoulun opetustoimintaa. Tutkimus ei ole osa laajempaa TKI-hanketta eikä sillä ole erillistä rahoitusta, vaan se on opiskelijalähtöinen opinnäytetyö.

Tutkimusmenetelmät ja toimenpiteet

Tutkimus toteutetaan yksilöhaastatteluina, joiden kesto on noin 30-60 minuuttia. Haastatteluissa käytetään valmiiksi laadittuja kysymyksiä ja alakysymyksiä, joiden avulla kartoitetaan monikulttuuristen nuorten kulttuuri-identiteettiin liittyviä kokemuksia. Haastattelut äänitetään, jotta ne voidaan myöhemmin litteroida eli muuntaa tekstimuotoon analysointia varten. Haastattelut sovitaan erikseen osallistujien kanssa, ja niiden toteutuspaikassa joustetaan osallistujan toiveiden mukaan. Haastattelut järjestetään kuitenkin aina turvallisessa ympäristössä, jossa osallistujalla on mahdollisuus puhua vapaasti ilman, että ulkopuoliset kuulevat keskustelua. Tutkimukseen osallistuminen kestää haastattelun ajan. Haastattelusta saadut tiedot säilytetään niin kauan kuin opinnäytetyö on työn alla, eli enintään joulukuun 2025 saakka. Tämän jälkeen litteroidut aineistot hävitetään asianmukaisesti tietosuojakäytäntöjen mukaisesti.

Tutkimuksen mahdolliset hyödyt

Tutkimukseen osallistumisesta ei ole suoraa aineellista hyötyä, se voi tarjota mahdollisuuden reflektoida ja jäsentää omaa kulttuuri-identiteettiään ja kokemuksiaan. Osallistujan näkemykset auttavat lisäämään ymmärrystä monikulttuuristen nuorten kokemuksista ja voivat edistää kulttuurisensitiivisemmän yhteiskunnan kehittämistä. Tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää esimerkiksi Familia ry:n toiminnan kehittämisessä ja monikulttuuristen nuorten tukemisessa.

Tutkimuksesta mahdollisesti seuraavat haitat ja epämuukavuudet

Tutkimuksessa käsitellään henkilökohtaisia kokemuksia kulttuuri-identiteetistä, perhesuhteista ja kuulumisen tunteesta, mikä voi herättää tunteita tai muistoja, jotka saattavat olla osallistujalle herkkiä tai vaikeita. Haastatteluun osallistuminen on kuitenkin vapaaehtoista, ja osallistuja voi milloin tahansa keskeyttää haastattelun tai jättää vastaamatta kysymyksiin, jotka tuntuvat epämuukavilta. Mikäli haastattelu herättää tunteita, osallistujia kannustetaan ottamaan tarvittaessa yhteyttä tukipalveluihin, kuten Familia ry:n tarjoamiin resursseihin.

Kustannukset ja niiden korvaaminen

Tutkimukseen osallistuminen ei maksa teille mitään. Osallistumisesta ei myöskään makseta erillistä korvausta.

Tutkittavan informointilomake

Tutkimustuloksista tiedottaminen

Tutkimuksen valmistuttua osallistujille ei anneta yksilöllisiä tuloksia, mutta tutkimuksen yleiset tulokset ja johtopäätökset ovat saatavilla. Koska tutkimus toteutetaan osana opinnäytetyötä, se tullaan julkaisemaan avoimesti Theseus-tietokannassa, josta kaikki kiinnostuneet voivat lukea sen. Lisäksi tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää Familia ry:n toiminnan kehittämisessä ja monikulttuuristen nuorten tukemisessa. Osallistujilla on mahdollisuus pyytää tutkimuksen valmistuttua linkki lopulliseen opinnäytetyöhön, mikäli he haluavat tutustua tutkimustuloksiin tarkemmin.

Tutkimuksen päättäminen

Tutkimuksen suorittajat voivat keskeyttää tutkimuksen, mikäli tutkimuksen toteuttaminen osoittautuu mahdottomaksi esimerkiksi osallistujien vähäisen määrän tai muiden odottamattomien esteiden vuoksi. Tutkittaville ilmoitetaan, mikäli tutkimus keskeytyy. Tutkimuksessa ei tehdä yksilöllisiä terveydellisiä tai juridisia havaintoja, eikä tutkimukseen sisälly ns. sivulöydöksiä, jotka edellyttäisivät erillistä tiedottamista. Mikäli tutkimuksessa kuitenkin ilmenee jotain olennaista osallistujien oikeuksien tai hyvinvoinnin kannalta, tutkittavat saavat siitä erillisen ilmoituksen.

Tutkimuksen aineistojen hävittäminen

Tutkimuksessa kerätyt aineistot, kuten haastattelujen äänitykset ja litteroidut tekstit, käsitellään luottamuksellisesti ja säilytetään vain tutkimuksen toteuttamisen ajan. Haastattelujen ääniraidat poistetaan välittömästi niiden litteroinnin jälkeen, ja litteroidut tiedostot säilytetään Metropolian salaisella Z-asetella tietoturvakäytäntöjen mukaisesti. Kaikki tutkimusaineistot hävitetään lopullisesti joulukuuhun 2025 mennessä, jolloin ne poistetaan pysyvästi kaikista tallennuspaikoista tietoturvakäytäntöjen mukaisesti.

Lisätiedot

Pyydämme teitä tarvittaessa esittämään tutkimukseen liittyviä kysymyksiä tutkijalle/tutkimuksesta vastaavalle henkilölle.

Tutkijoiden yhteystiedot

Tutkija / opinnäytetyötekijä
Nimi: Hanna Shayan
Puh. [REDACTED]
Sähköposti: Hanna.Shayan@metropolia.fi

Tutkittavan informointilomake

Tutkija / opinnäytetyötekijä

Nimi: Simaren Singh

Puh. [REDACTED]

Sähköposti: Simaren.Singh@metropolia.fi

Tutkimuksesta vastaa / opinnäytetyön ohjaaja

Titteli: Lehtori

Nimi: Tanja Saariaho

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Puh. [REDACTED]

Sähköposti: Tanja.Saariaho@metropolia.fi